

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 30. peti Din 2., do 100. vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst Din 2., večji inzerati peti vrsta Din 4. — Popust po dogovoru. Inzeratni daek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12., za inozemstvo Din 25. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo

Ljubljana, Knafljeva ul. 5

Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:

MARIBOR, Grajski trg št. 8. — CELJE, Kocenova ul. 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. — Jesenice, Ob kolodvoru 101. —
Račun pri pošt. ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

ODMEV VARŠAVSKE KONFERENCE

Poljski finančni minister o mednarodnem gospodarskem sodelovanju — Onemogočenje prekomorske konkurence

Varšava, 30. avgusta. AA. Varšavski list »Gazeta Poljska« prinaša članek ministra financ Matuševskega, ki naglašja pomen mednarodnega sodelovanja na gospodarskem in finančnem polju. Kot primer za to navaja minister mednarodno banko za reparacijska plačila. Dalje naglašja, da povsod obstoji umetna delitev proizvodnje na industrijsko in poljedelsko. Med drugim pravi:

Nacela liberalizma, ki so jih proglasile industrijske države, se nanašajo samo na industrijske proizvode. Liberalizem, ki se izvaja le pri pravilni izmenjavi industrijskih proizvodov, bi bil samo nova oblika eksplo-

tacije siromašnih po bogatih. Stremjenja, ki so usmerjena na reorganizacijo poljedelskih pogojev v Evropi, ne obsegajo problema izvoza tudi poljedelskih pridelkov, ker bodo države, ki bodo primorane prodajati svoje poljske pridelke z izgubo, prisiljene, izpremeniti svojo gospodarsko strukturo s tem, da se bodo prelevile v industrijske države. Minister izraža na koncu sodbo, da je treba gospodarsko solidarnost na industrijskem polju podrediti obči gospodarski solidarnosti, ki bi morala obsejati vse gospodarsko življenje.

Varšava, 30. avgusta. AA. List »Naš Pregled« prinaša članek o varšavski poljedelski konferenci in pod-

črtava nekatere stavke iz govora rumunskega ministra za trgovino in industrijo Madgeara o regionalnih gospodarskih pogodbah. List sodi, da je ta ideja konkretna in izvedljiva v nasprotju z utonijo svetovne poljedelske proizvodnje. Po mišljenju omenjenega lista bi se uvoz prekomorskega žita mogel nadomestiti z uvozom presežkov žita iz držav, ki so zastopane na konferenci. Eden izmed glavnih problemov konference je v tem, kako dobiti način solidnega sodelovanja vseh poljedelskih držav, pri čemer pa te države ne bi smele priti navzkriž z industrijskimi državami, ki razpolagajo s krediti.

Socialistično-liberalna koalicija v Angliji

Skupni liberalno-socialistični načrt za omiljenje brezposelnosti — Preuranjene vesti o vstopu liberalcev v vlado

London, 30. avgusta. Vprašanje stalno naraščajoče brezposelnosti je postalo v Angliji poslednje čase tako pereče, da se je Macdonaldova vlada končno odločila pristopiti k njegovemu reševanju. V spoznanju, da je sama prešibka za uspešno akcijo, se je obrnila na liberalce, katerih tiho podporo uživa že dalje časa ter jih povabila k skupnim posvetovanjem o načrtu za omejitve brezposelnosti.

Na sestanku liberalnih voditeljev in ministrov delavske vlade, ki je trajal nad dve uri je bil po daljših govorih Macdonalda, Snowdena in Lloyd Georgea dosežen popoln sporazum o načinu borbe proti brezposelnosti. Izdelan je bil obširen investicijski in finančni načrt za velika investicijska dela, pri katerih bo našlo dela več stotisočev delavcev. Predvidena je bila gradnja novih avtomobilskih cest, železnic, elektrifikacija žc. obstoječih železnic ter elektrifikacija poljskega gospodarstva. Poleg tega bo še naknadno izdelal odbor socialističnih in liberalnih strokovnjakov obširen načrt za naseljevanje angleških brezposel-

nih delavcev v Avstraliji in Kanadi.

Odmev dogova med liberalci in socialisti je bil v angleški javnosti nepričakovano velik. Čim so se pojavile vesti o njem, je že bilo opaziti znatno dviganje tečajev na londonski borzi, kjer so se celo razširile vesti, da je pričakovati za jesen sestavo socialistično liberalne vlade, v katero bi vstopil kot minister dela Lloyd George, ki se je izkazal kot izborni organizator že med vojno, ko je organiziral dobavo streljiva in vojno industrijo.

Po informacijah listov, ki stoje v ozki zvezi z liberalci, so vesti o liberalno-delavski vladi zaenkrat še preuranjene. Pač pa odgovarja dejstvu, da je bil sklenjen med liberalno in delavsko stranko dogovor o skupnem nastopu v parlamentu za sprejem investicijskega programa in načrta za pobijanje brezposelnosti. Obenem je sprejel zakladni minister Snowden tudi predloge liberalnega gospodarskega strokovnjaka Keynesa o potrebi gospodarske inflacije in o ukinutvi omejevanja kreditov.

Avgust Košutič izgnan iz Amerike

Prihod v Zedinjene države mu ni bil dovoljen, ker je imel ponarejene potne liste

Beograd, 30. avgusta. Kakor znano, je 30. julija prispel v newyorško luko s parnikom »Olimpy« znan Avgust Košutič, ki je prej bival nekaj časa na Dunaju, pozneje pa v Italiji in na Madžarskem. Ameriške priseljeniške oblasti so mu zabranile dostop na ameriška tla ter so ga izkrcale na Ellis Islandu. Doseljeniška komisija na Ellis Islandu je izdala odlok, v katerem ugotavlja, da Košutiča ni smatrati za navadnega začasnega priseljenca oziroma izletnika, ker je ugotovljeno, da ima ponarejene listine in da prihaja na poziv »Hrvatskega Glasnika« v Chicagu, ki je razposlal tajne okrožnice hrvatskim izseljencem, naj osnujejo hrvatsko seljaško stranko, ki jo bosta vodila Košutič in Krnjevič in ki bo delala na to, da se Hrvatska odcepi od Jugoslavije. Te okrožnice so bile ameriškim oblastim znane in odlok doseljeniške komisije je dokazal, da ne marajo takih »izletnikov«. Ko je neki profesor Ivan Horvat, urednik »Hrvatskega Glasnika« v Chicagu izvedel, da Košutiča ne puste na ameriška tla je takoj poslal v New York nekoga Djordja Absatza, da plača kavicjo za Košutiča in po potrebi najame tudi odvot-

nika. Zaradi pritožbe zoper odlok doseljeniške komisije je bila zadeva predložena ministrstvu za delo v Washingtonu, ki pa je svoj prvotni odlok, da se dopusti izkrcanje Košutiča, že dve uri pozneje preključilo in odredilo, naj se obdrži Košutič na Ellis Islandu v zaporu oziroma dovoli povratek v Evropo.

Pariz, 30. avgusta. »Chicago Tribune« objavlja v včerajšnji pariški izdaji naslednjo brzojavko iz Newyorka: Danes je bil izdan odlok vlade Zedinjenih držav severne Amerike, da se deportira Avgust Košutič, ki je bil zadržan na Ellis Islandu pred mesecem dni. Obtožen je, da je prišel v Ameriko s ponarejenim potnim listom, kar je tudi dokazano. Avgust Košutič je bil začasnno na svobodi kakih 15 dni pod nadzorstvom izseljeniških oblasti. Trdil je, da so njegovi politični neprijatelji zlohotno lansirali v javnost ter obvestili ameriške oblasti, da so njegove potne listine ponarejene. Ker tega ni mogel ovreči, je došla odredba o njegovi deportaciji kljub močnemu prizadevanju majhne skupine njegovih hrvatskih prijateljev v Ameriki, da bi do tega ne prišlo.

Ostavka šefa poljskega letalstva

Varšava, 30. avgusta. Šef poljskega vojaškega letalstva Rayski je podal ostavko. Kakor se govori, je ta demisijska v najbližji zvezi s krožnim poletom držav Male antante in Poljske, pri katerem so bili od šestih poljskih aparatov štirje več ali manj težko poškodovani.

Kakor poroča list »ABC«, so komunistični atentatorji pred 10 dnevi pred pričetkom poleta našli v bencinski rezervoar letala, ki je bil v tvornici letal v Lublinu pripravljen za polet, nekaj kilogramov tekočega gumija, ki naj bi zamašil dovodno cev motorja. Na bencinskem rezervoarju so našli listek z napisom »Počivaj v miru«. Varšavski listi očitajo v zvezi z vsem tem vojaškim letalskim oblastem, da so pomanjkljivo pripravile ta polet.

Delo na reviziji socialne zakonodaje

Beograd, 30. avgusta. Delo na reviziji socialne zakonodaje, ki ga vrši posebna komisija v ministrstvu za socialno politiko, se bliža svojemu koncu. Vsi važnejši zakoni so na osnutku že izgotovljeni. Čim se vrne minister socialne politike dr. Preka s svojega inspekcijskega potovanja v Beograd, bo imenoval še drugo komisijo, v kateri bodo po štirje zastopniki ministrstva za socialno politiko, delodajalcev in delojemalcev, da izvrši definitivno formulacijo posameznih zakonskih določb, nakar bodo vsi ti zakoni predloženi Nj. Vel. kralju v sankcijo.

Napet položaj v Budimpešti

Budimpešta, 30. avgusta. Čimbolj se približuje 1. september, tem večja je vznemirljenost javnosti. Policija je iz dežele poklicala že večje pomožne oddelke v Budimpešto ter izdelala za noč od 31. avg. do 1. septembra velik mobilizacijski načrt. Socialno demokratični voditelji se stalno posvetojujejo in so odločeni, da bodo v vseh okoliščinah izvedli demonstracijske povorke.

Budimpešta, 30. avgusta. Komunisti so v delavskem delu mesta nalepili plakate, v katerih pozivajo svoje pristaje, naj se ne udeležijo »sprehodov« socialnih demokratov dne 1. septembra, ker bi bilo to nedostojno za zavednega delavca. Plakat pozivlje delavstvo, naj pride 6. septembra na ceto in naj pokaže svojo moč. Policija je odstranila te lepake. Več agitatorjev je bilo aretiranih.

Otvoritev postaje Brzina Krajica

Zagreb, 30. avgusta. AA. Na progi Beograd—Zagreb med postajama Sunja in Blinski Kut bo otvorjena 1. septembra t. l. postaja Brzina Krajica za prevoz potnikov in prtljage. Ta postaja je oddaljena od postaje Sunje 5 in pol km, od postaje Blinski Kut pa 4.7 km.

Preosnova bolgarske vlade

Sofija, 30. avgusta. Sotrudniku lista »Zorja« je potrdil predsednik vlade Ljapčev, da se dela za širšo preosnovo vlade na podlagi široke koalicije. Istočasno je dejal, da v vlado nikakor ne morejo vstopiti zemljoradniki.

Bat'a v Gornji Šleziji

Berlin, 30. avgusta. Današnji listi poročajo, da je znani češkoslovaški tovarnar Bat'a kupil od ruske vlade v Gornji Šleziji nad 5000 oralo obsegaajoče ozemlje, na katerem namerava zgraditi tovarno čevljev in delavsko kolonijo. Tovarna bo zaposlila v začetku 1000 delavcev. Kupnino več milijonov mark je Bat'a takoj plačal. Z gradbo tovarne bodo pričeli letos in bo prihodnje leto že obratovala. Načrti za tovarno so od ruske vlade že odobreni.

Pred borbo med turško vlado in opozicijo

Predsednik vlade Izmet paša bo odgovoril na očitke opozicije pri otvoritvi železnice v Sirasu — Statuti nove liberalne stranke sestavljeni

Carigrad, 30. avgusta. Predsednik turške vlade Izmet paša je odpotoval v Siras, kjer bo prisostvoval slovesni otvoritvi nove železniške proge. Ob tej priliki bo imel velik političen govor, v katerem bo obrazložil politiko vlade ter zavrnil vse napade proti njenim zunanje-političnim smernicam. Obenem misli tudi odgovoriti opoziciji, ki mu očita, da izvaja z diktatorskimi metodami železniški program ter grabi proge tam, kjer so najmanj potrebne. Slovesne otvoritve se bo udeležilo veliko število povabljenecv ter vsi pristajali vlade, tako da bo sočasno ta otvoritev tudi velika manifestacija za politiko vlade, proti kateri je zelo razpoloženo levo krilo ljudske stranke, ki podpira pokret Fethi

beja za ustanovitev nove turške liberalno-orijentirane stranke.

Carigrad, 30. avgusta. A. Izvršni odbor nove liberalne stranke je izdelal svoje statute in jih poslal Kemal paši, ki se sedaj mudi na odmoru v Jalovi v študij in odobritev.

V statutih je rečeno, da je glavni cilj stranke izvedba vseh prednosti republikanskega režima in zahteva med drugim svobodo vesti, dela in tiska. Na gospodarskem polju mora sicer država z vsemi sredstvi podpirati narodno gospodarstvo, ne sme se pa vtiikati v zadeve, kjer je njeno posredovanje nepotrebno, ali celo škodljivo. Njeno poseganje na gospodarsko polje se mora omejiti potom ustave.

Več težkih nesreč in nezgod

Ljubljana, 30. avgusta.

V ljubljansko bolnico so pripeljali včeraj in davi zopet več žrtv težkih nesreč in nezgod.

Najbolj težka nesreča se je pripetila davi okoli pol 11. v Križevniški ulici 6. Tjakaj je neki kmet pripeljal hišnemu gospodarju voz drv. Zavil je s konji in vozom v vežo, pri potiskanju voza v vežo pa je pomagal tudi 64 letni vpokojeni mitniški paznik in sedaj raznašalec »Jutra«, Jos. Šušteršič. Nesreča je hotela, da je zašel med voz in vežo steno, ki sta ga tako stisnili, da mu je udrla prsni koš. Težko poškodovanega so prepeljali že čez nekaj minut z rešilnim vozom v bolnico. Njegovo stanje je zelo resno in se je bati, da bo poškodbi podlegel.

Vinka Suhadolnika, 16 letnega posestnikovega sina s Toškega čela je v domačem hlevu sunila krava v bok, da je padel in si zlomil desno roko. — Janez Lesar, 47 letni delavec si je včeraj pri sekanju drv vsekal v desno roko.

Včeraj popoldne se je v Kobaridski ulici pred hišo št. 58 igral Tletni Stanko Sajovec, sinček strokovnega učitelja. Stel je čez cesto, istočasno pa je privozil z motornim kolesom Gregor Ocvirk iz Ljubljane in ga podrl na tla. Nesrečni deček je dobil težke poškodbe po vsem telesu. Ocvirk je ponesrečenega otroka takoj naložil na motorno kolo in ga naglo prepeljal v bolnico. Kakor poročajo, je dečkovo stanje zelo resno. Policija je uvedla preiskavo, da dožene, kdo je kriv nesreče. To je že drugi primer nesreče otroka pod avtomobilom oziroma motorjem v enem tednu.

Anton Šimšič, 45letni posestnik iz Unca pri Rakeku, je včeraj popoldne padel pod voz drv in si zlomil desno roko v rami. — Martin Grebovšek, vrtnar graščine na Fužinah, občina Dobrunje, je hotel davi okoli 7. peljati mleko v Ljubljano. Komaj je zapeljal z vozom z dvorišča, se mu je splašil konj. Gregoršek je padel z voza in se je precej obuštno pobil po vsem telesu. Morali so ga prepeljati v bolnico. — 20letnemu de-

lavcu Alojziju Lapajnetu iz Ljubljane je včeraj pri žaganju drv cirkularka odrezala palec in kazalec desne roke. Tudi njega so prepeljali v bolnico.



Ljubljanski velesejem

31. avgusta do 15. sept. 1930.

Velika gospodarska in kulturna razstava.

Šumarstvo, lovstvo, lesna industrija in obrt. Stroji in orodje za obdelovanje lesa. Prva državna razstava lovskih psov 31. avgusta 1930. Misijonska etnološka razstava. Pohoštvo. Higijenska razstava. Industrijski in obrtni izdelki itd.

Drumna razstava obsega 40.000 m² prostora. 8. septembra 1930 nagradno tekmovanje slovenskih harmonikarjev. Na železnih polovicih vozovna. — Legitimacije po Din 30. — se dobe pri oankah, bilježarnah, tiskoprometu, ustanov, trgovskih in strokovnih organizacijah ter vseh večjih postajnih blaginjah Dravske banovine. 11339

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Amsterdam 22.71. — Berlin 13.465. — Budimpešta 988.35. — Curih 1095.9. — Dunaj 797.05. — London 274.50. — Newyork 56.255. — Pariz 221.79. — Praga 167.35. — Trst 295.15.

INOZEMSKJE BORZE.

Curih: Beograd 9.12875. — Pariz 20.2375. — London 25.0375. — Newyork 514.20. — Bruselj 71.875. — Milan 26.9375. — Madrid 54.60. — Amsterdam 207.20. — Berlin 122.79. — Dunaj 72.70. — Sofija 3.73. — Praga 15.2675. — Varšava 57.70. — Budimpešta 90.225. — Bukarešt 3.07125.

Ljubljanski avtoizvoški dobe taksometre

V Ljubljani je zdaj okrog 45 avtoizvoškov — Zakaj so naši avtoizvoški razmeroma dragi

Ljubljana, 30. avgusta.

Prej dobrih tednov je bila uveljavljena maksimalna tarifa za navadnega izvoškega in avtoizvoškega. Tarifa je določila kraljevska uprava z odlokom z dne 18. junija t. l. VII. 4224/2. Ljubljanski avtoizvoški se v teden dni držijo teh cen, ki se pa bodo po polnolovni uveljavitvi šele prihodnje dni, ko dobe avtoizvoški taksometre.

Z uvedbo maksimalne tarife in taksometra bo ljubljanskemu občinstvu gotovo zelo ustreženo, na drugi strani pa bodo zavolj tujih avtorji sami, kajti dosedaj so se morali čisto z ljudmi zaradi cen pogajati in včasih celo prižeti. Včasih so bili predragi, na drugi strani je pa tudi res, da so ljudje zahtevali, naj vozijo ceneje, kateri je to v drugih mestih.

Maksimalna tarifa za avtoizvoške je naslednja:

1. mestu samem: 10 Din za prvih 500 m vožnje
2. za vsakih nadaljnjih prijetih 250 m 2 "
2. za vožnje preko meje: 10 " za prvih 500 m
3. za vsakih nadaljnjih prijetih 200 m 1 "
4. za vsaki 2 minuti čakanja 1 "

Če se vozijo več kot 4 osebe (brez šoferja) preko mestne meje, se sme računati vožnja po tarifi pod točko 1.

Posebna določila

1. Za povratek praznega voza pri vožnji izven mesta od pričetnega kilometra 5 Din
2. Za prtljago, ki zavzema obseg 1 sedišča ali za psa se plača prevoznina v celoti 5 Din

Povratek praznega voza se pri vožnjah v mestu samem ne računa.

Mala ročna prtljaga je prevoznina prosta.

Razmere doslej

Razmere v prometu ljubljanskih avtoizvoškov doslej, zlasti pa v zadnjem času, niso bile urejene. Ljubljanski avtoizvoški so imeli sicer predpisane cene, približno 5 do 6 Din za km prevozne poti, toda tega

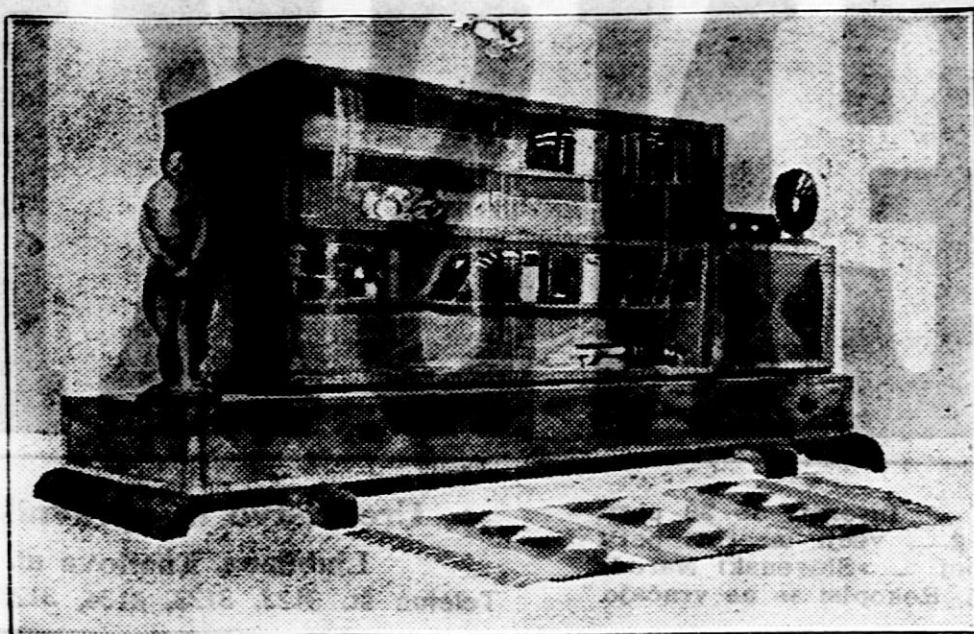
se niso striktno držali. Nekateri so računali preveč, drugi pa zopet nepošteno konkurirali in so računali manj. To je bilo seveda v zvezi s splošno krizo in stagnacijo, ki vlada v prometu avtoizvoškov. O tem nam je dal znani avtoizvošek gosp. Milan Juvan zanimive informacije.

V Ljubljani je zdaj okoli 45 avtoizvoškov, kar je za mesto, ki šteje okoli 60.000 prebivalcev, gotovo dovolj, če ne celo preveč. Zaradi velikega števila avtoizvoškov je seveda konkurenca huda, zaslužek pa v splošnem slab. Gosp. Juvan je mnenja, da so včasih zahteve nekaterih šoferjev res pretirane, v splošnem je pa treba reči, da so v Ljubljani cene glede na vse razmere znatno nižje kakor drugod, in tudi nižje kakor v Parizu. Upoštevati je namreč treba nekatere odločilne momente:

Stanje cest pri nas je nezadovoljivo. Nekateri ceste v najbližji okolici Ljubljane (Pecarje) so silno razdragan. To seveda v prvi vrsti obteži avtomobil. Dojem vzdrževanja v Parizu ali na Dunaju avto 100.000 ali celo več km, je pri nas avto, ki ima za 60.000 ali 60.000 km, že popolnoma obrabljen in gro lahko med staro šaro. V splošnem se čujejo pritožbe, češ, da so ljubljanski taksiji predragi in da so n. pr. na Dunaju ali v Parizu štirikrat cenejši. Občinstvo pa ne upošteva, da sta benzin in olje drugod za polovico cenejša, vse potreščine za avtomobile mnogo cenejše, davki znatno nižji, ceste večinoma prav dobre. Upoštevati je pa tudi treba, da se drugod mnogo več vozijo in da so avtoizvoški v drugih mestih neprestano zaposleni, kar seveda znatno vpliva na cene. Ljubljanci so bili dosedaj napram avtoizvoškom nekoliko konservativni in niso znali računati s tem, da je zdaj avto pač eno najbolj važnih in najhitrejših prometnih sredstev in ne samo luksuz.

Upati je, da se bodo razmere z uveljavljenjem maksimalne tarife in taksometrov znatno zboljšale, tako da bo zadovoljno občinstvo in tudi šoferji.

MOJ DOM



Današnjega človeka, ki hoče pluti s tokom časa, si ne moremo misliti brez knjig. Prej jih je človek posedoval, zdaj so pa postale njegove prijateljice. Prej zaprte v knjižnih omarah, so zdaj izpuščene iz jete. Z barvami svojih ovitkov posegajo v naše življenje in so živ faktor v našem stanovanju. V direktnem stiku so s človekom, tako da jih smemo smatrati za živ jezik svojega gospodarja.

Moderna knjižna policca ima najrazličnejše predele v formi in velikosti, ki prihajajo v poštev za polaganje in uvrščanje knjig. Sem in tja je prostor za plastiko ali rože.

V delavni sobi se namešča policca poleg pisalne mize, da je vedno pri roki, ali pa izpopolnjuje v svojo prostorno prazno steno. Tam stoji v »Büchernische« prijazen kotiček, tam je zopet kombinirana h kamini, včasih pa tvori sredi stene vitrino kot neke vrste okno. Ker ni več naloga knjižne police, knjige zapirati in jih stlačiti v mrtvo maso v policah, je možnost ustvarjanja knjižnih polic mnogo večja v formi in zamislih.

Prednost ima nesimetrična forma z raznimi odraski, kot bi bili veje na drevesu, kombinirana s sekretarjem ali predalom za tobak in liker ali s podstavkom za plastiko in rože. Police so višinsko različno razče-

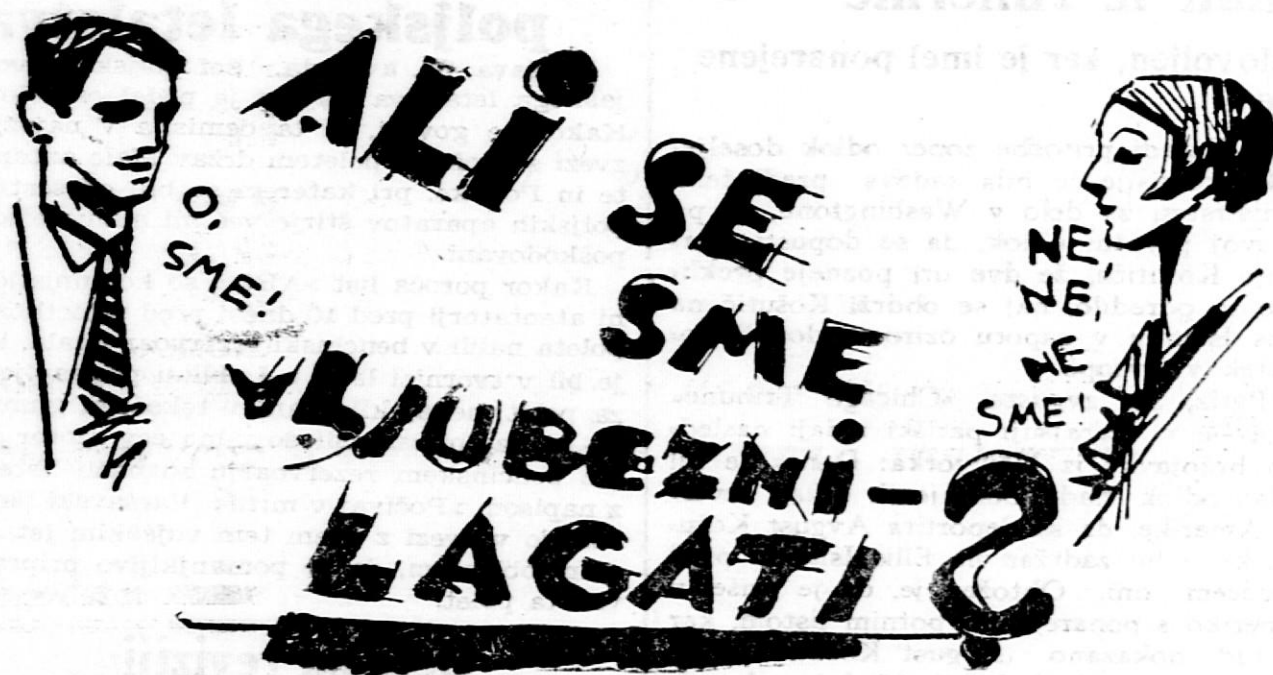
njene in pomagajo ljubitelju knjige pri urejanju.

V glavnem nudi moderna ureditev knjižne police možnost povečanja; vsaka zbirka ima končno stremenje, da se poveča. To pa nudi moderna notranja ureditev s svojim svobodnim in organskim mišljenjem.

Knjige si danes lahko vsakdo privoži, tako duševni kakor ročni delavec. Res je, da jih navadno ne more vsak naenkrat plačati. Kljub temu pa Tiskovna zadruga n. pr. vsakemu rada postreže s knjigami, samo da ima zadostno garancijo, da bodo v dogovorjenih rokih tudi plačane.

Priporočamo predvsem slovenske knjige. Knjige, kakor Jakopičev zbornik — kritika ga je po pravici označila kot najlepšo sodobno slovensko knjigo — Tavčarjevi zbrani spisi, nadalje zbrani spisi Josipa Jurčiča, Simona Jenka, Matije Podlimbarskega in drugih pač ne bi smeli manjkati v knjižnici slovenskega izobraženca!

Naša slika prikazuje knjižno polico, dolgo s podstavkom 3 m, samo z omarico za liker in tobak za 2,50 m. Polica, ki se lahko kompletira navzgor, ima spodaj tri predele za revije ali kaj sličnega. Na omarici na desni je prostor za radio, na levi pa za plastiko. Polica stane, izdelana iz finega vklejenega lesa 5000 Din.



Če bi brutalno povedal v obraz resnico... — Dva zaljubljenca si vendar ne moreta lagati — Laž je ženskega spola...

1. Da, sme se! je moj odgovor.

Imel sem razmerje z mladim dekletom, ki me je tako ljubila, da bi šlo zame tudi v smrt, če bi bilo treba. Ko sem moral odpotovati radi nadaljevanja visokošolskih študij v inozemstvo, se mi je zdelo, da bom umrl od bolečin, tako se mi je smilila, ko sem videl, kako ji je hudo zame. Vedel sem že doma, da ni zdrava, ker sem marsikaj ujel na uho. Ko sem se cez leto dni vrnil, sem silno osupnil, ko sem jo zagledal. Prej tako cvetoča in zdrava, je bila zdaj bleda in kašljala je. Kako se me je revica oklepala in me prosila, naj ji povem, če jo imam še rad! Zdrav človek sem in nobena reč me tako ne odbija ko bolezen. Zato sem v tistem trenutku, ko avsa se sešla, tudi že vedel, da je za vedno ugasnila ljubena zanj. Ko pa me je tako mlo gledala in sem se spomnil, kako je bilo nekoč vse drugače, sem ganjen zatrjeval, da jo še vedno ljubim. In vendar sem lagal! Kaj naj bi pa tudi storil drugače! Če bi bil brutalno povedal v obraz resnico, ali je ne bi pogljal s tem v prazgodnji grob?

Moja prva ljubica ne živi več — ugrabila jo je zavrtna bolezen. Še danes, ko je ta dogodek že zelo odmaknjen od mene, se živo zavedam, kako potrebno je bilo, da sem ji lagal, da jo ljubim. Podaljšal sem ji življenje, to sem predobro čutil. Če bi bil pristranejši z njo in bi se še bolj potrudil lagati, kdo ve, če ne bi ostala pri življenju.

Profesor.

2. Večna ljubica večna laž!

Ko sva se seznanila, sva si obetala »večno« ljubico in jo še potrdila s tem, da sva se vzela za vse življenje. Ni ga bilo srečnejšega človeka na svetu od mene. Ona je bila »krasotica«, kakor pravimo, 16 let mlajša, in je gledala v meni sibi dostojnega partnerja. Tako se mi je vsaj zdelo prva leta našnjega zakona.

Nekega dne sem moral naglo odpotovati za več dni. Svoj posel sem pa hitreje opravil, kot sem mislil in sem se vrnil domov z nočnim vlakom. Ko me je služkinja zagledala, se me je tako prestrašila, da ni pravila besedice iz ust. Seveda sem nesrečnež takoj vedel, kaj to pomeni. Vdrl sem v sobo in zagledal prizor, ko sta si ravno napajala...

Pred svojo ženo sem imel znanje s 35 ženskami. Zda nadaljujem z razmerji in se vsaki, ki mi hoče verjeti, lažem, da jo

imam rad. Kaj bi govoril resnico, ko pa gre vendar za to, kdo bo koga ogoljufal! Moje mnenje je, da se sme lagati! Če bi laži ne bilo, bi morda sploh ne mogli živeti. Zlodej je le takrat, kadar se pokaže, da smo lagali. V »večno« ljubico pa mislim, da jih danes malo verjame.

Cinik.

3. V ljubici se pač ne bi smelo lagati! Imel sem dekle, ki mi je z vso verodostojnostjo dokazovalo, da me ljubi in vendar je v istem času, ko se je sestajala z menoj, dopisovala z drugimi. Ko sem ji prišel na sled, da me vara, sem ji bridko očital nezvestost, a ona je odločno trdila, da ni z nobenim korespondirala. Pokazal sem ji njena pisma in se je trdila, da je nedolžna, da so pisma falsificirana in da gre za maskevanje.

Kljub njenemu zatrdilu, da edinole mene ljubi, pa sem jo pustil in si izbral drugo dekle, o katerem sem prepričan, da mi ne bo lagala.

Osmošolec.

4. Kako to, da se v ljubici lahko laže, mi je uganka. Dva zaljubljenca si vendar ne moreta lagati. Jaz svojemu fantu vse po pravici povem. Tako sladko mi je pri srcu, ker mu lahko vse zaupam!

Študentka.

5. Dandanes se vse sme in zatorej tudi v ljubici lagati. Cim bolj se kdo zastopi na to umetnost, tem bolje živi. Ženskam naj bi vsakdo lagal, ker večinoma niso vredne, da bi bili odkritosrčni z njimi. Eden, ki je mnogo izkusil.

6. Ljubezen bodi sveta in zato ne poznaj laži!

Mati.

7. Najbolj se navdušujejo proti lažem v ljubici ženske, čeprav imajo najmanj vzroka. Laž je ženskega spola in to pove več kot cele knjige!

Sovražnik žensk.

8. Laž je največja dobrotnica človeštva. Če bi nje ne bilo, bi se morali ljudje poklati med seboj. Še prav posebno je dovoljena laž v ljubici, tej naši največji gonilni sili. Kdor je drugega mnenja, naj ga pove, da vidimo, kakšne argumente bo vpregel.

Leon.

Pristopajte k „Vodnikovim družbi“

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 30. avgusta 1930, katoličani: Roza, pravoslavni: 17. avgusta, Miron. Jutri: Nedelja, 31. avgusta 1930, katoličani: 12. pobink., pravoslavni: 18. avgusta. DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Sen mladosti (zvočni film).

Kino Ideal: Dobri vojak Švejk v ruskem vjetništvu.

PRIREDITVE V NEDELJO

Kino Matica: Sen mladosti.

Kino Ideal: Dobri vojak Švejk v ruskem vjetništvu.

Sumarska in lovski razstava na velesejmu. Otvoritev ob pol 10.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Piccoli, Dunajska cesta.

Bakarčič, Sv. Jakoba trg.

Nov gasilski dom

Prostovoljno gasilno društvo na Barju pri Ljubljani si je s težkimi žrtvami zgradilo nov gasilski dom na Hovici. Ker društvo ni imelo nobenega lokala, kamor bi se moglo članstvo shajati, niti prostorčka, kjer bi se shranilo potrebno gasilsko orodje, je bila potreba po lastnem domu nujna.

V nedeljo, dne 7. septembra bo slovesna blagoslovitev novega gasilskega doma. Na predvečer ob 8 uri bo bakljada po mestu in poklonitev kumici ga. Olgi dr. Pucovi, soprogi ljubljanskega župana in kumu Jakobu Jesihu, mesarju in posestniku v Ljubljani.

V nedeljo ob 2 uri popoldne je odhod gasilcev izpred Mestnega doma po Dolenjski cesti na Hovico, kjer blagoslovi nov gasilski dom župnik v Trnovem in pisatelj g. Franc Finžgar.

Po slovesni otvoritvi novega gasilskega hrama se vrši javen nastop vaj s sekirami, ki jih izvajajo člani društev Ljubljanske gasilske župe, ki priredi ta dan izlet na Barje.

Nato nastopi naraščaj iz Barja z moškro orodno vajo, kar bo vsekakor nekaj posebnega, in na kar cenjeno občinstvo prav posebno opozarjamo.

Po vajah je veselic pri g. Ivanu Vrbinu, društvenemu načelniku, z bogatim sporedom. Pri vsej prireditvi igra delavska godba »Zarja« iz Ljubljane pod vodstvom kapelnika g. Fran Dolinarja.

Občinstvo naprošamo, da blagovoli počastiti to prireditev s čim večjim posemom. Društvo je zelo agilno. Pred dvema leti si je nabavilo prenosljiv agregat — a letos gasilski dom, ki je prav gotovo v čast Barjanskemu gas. društvu. Zato je umevno, da potrebuje vsestranske podpore in cenj. občinstvo naprošamo, da ne odklanja prošnji po podporah. Članstvo imenovanega društva se bo s svojim delom izkazalo tudi v bodoče vrednega vsake podpore in javnega vpoštevanja.

Aeroplan nad Zabnicami

Zabnica, 28. avgusta.

Nu, pa so le imeli Zabničani tudi svojo »zenacijot«.

Začetkom tedna je bilo, ko se je v jasni nebi, sredi dopoldneva prikazal v zraku višavah lep, prelep čudni ptič, in se je v elegantnih zavojih in krivuljah jel spuščati niže in niže.

Izgle, da bi ostal kar pri nas?

Pogleda že tako — pogled ga, kako leze nizdoli.

Joj — kaj takega!

In že ni bilo več časa za razgovor med vaščani, kajti nenavadni gost se je že preselil na obsežno travnato planjavo za Zabniško cerkvijo.

Vsa vas — staro in mlado je bilo ponocni.

Prvi so v svoji radovednosti udrl k zračnemu velikanu mali bosopetniki — za njimi žene, fantje, dekleta in moške. Okoli aeroplana dirajajo, vršijo in trušč, da nikoli takega... kako tudi ne, saj so Zabničani doslej videli take ptice le visoko na nebu — tako ob blizu pa prav nikoli.

Pa je prijazen gospod v trupu pojasnil, da prihaja iz Zagreba malo na posete...

seveda s prijateljem, ki sedi za njim.

Ugibanja, izpraševanja in ogledovanja ni bilo ne konca ne kraja. Skoroda cel dan je trajala zabava; prav v drugo jutro, ko sta gospoda pilota dejala z Bogom in sta se na žalost neugnanih samostrajnikov poslovila v daljnih nebesnih višavah.

Aeroplan tipa Luis Breguet sta vodila dva podčastnika iz Zagreba in sta konstruktorski deli in funkciji strojev razložila tudi škofjelški vojaščini.

Ali ste že naročeni na ilustrirano tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET“?

Samomor jetnika

Ljubljana, 30. avgusta.

Snoči je izvršil v jetnišnici samomor 28-letni Ivan Zver iz Dolnje Lendave, po poklicu zidarski polir.

Zver je bil v preiskovalnem zaporu. Na doslej še nepojasnjen način je prišel do vžigalce ter se snoči okoli pol 9. zažgal, potem ko si je natlačil v hlače in bluzo slane iz slamnjače. Službojuči paznik je sicer žul klince na opnoči, ker pa ni mogel donati, odkod prihajajo, je trajalo nekaj časa, preden so vdrli v pravo celico, kateri vrata so bila že vsa v ognju. Zver je gore kakor baklja. Ogenj so takoj pogasili s poklicali zdravnika dr. Zajca, ki pa je ugotovil, da je vsaka pomoč zaman. Na njegovo odredbo so prepeljali samomorilca z rešilnim vozom v bolnico, kjer pa je davi ob pol 3. podlegel opeklinam. Pripominjmo, da je dobil vžigalice na zvit način.

Ob bregovih bistre Save

Po hladnem deževnem vremenu je začelo solnce znova pripekati in bregovi Save so oživele!

Črnača, v avgustu.

Deževlje prejšnjih tednov, ki je dalo visokopoletnim dnevom avgusta nekako jesensko oblečje, je ustvarilo ob savskih bregovih — preje tako živih, splošno mrtvilo.

Sedaj pa, ko pripekajo žarki poletnega solca zopet izredno gorko, je tudi Sava oživila in kopalna sezija je zopet na višku.

Eno najkrajših naravnih kopalšč ob Savi je pač svet ob Črnuškem mostu, pa od iztoka Gameljščice, do velike sipine, nasproti Ježice, ki jo kopalci visoko čislajo. — Breg je izredno prikladen za solnčenje. Dokazano pa je tudi zdravniško, da prodirajo ob tem bregu z izredno energijo ultravijoletni žarki, menda še veliko bolj, kot na Šmarni gori, ki je v tem pogledu znamenita. Ergo — prijetno je in obenem se še brezplačno zdravilo!

Sem hodi dnevno na oddih in osvežitev na stotine ljudi, mladih in starih — vseh stanov. Njim ni dano živeti luksuzno. Glavno pa je, morski zrak in solnce jim iz nekaterih »tehničnih« razlogov »ne prija« — Sava jim je bližje in poceni! Malo luksuza, ki je končno tudi potreben, pa le mora biti. — Ljudje raje pridejo!

Ze pred letom je hotela zgraditi tu mestna občina ljubljanska kopaljšče, ki pa je projekt opustila (ne vem zakaj!) in ga realizirala v Mednem.

Sava pri Ježici, uro hoda od Ljubljane, pa brez kopaljšče stavbe — »nake«, tega pa ne, si je mislil podjetni gostilničar g. Štir. Rečeno storjeno in zgradil je spomladu udobno kopaljšče (še frizer in pediker sta v hiši!) z nazivom »Beneške toplice«. Mr. Čun, kojega specializirata so sv. Florjani, pa je naslikal na pročelje: sv. Jurija z bridko sulico in sv. Kristofa, z gorjačo in ribami v vodi kod ozadje. Prav dobra sta sveta moža, prav posebno še sv. Kristof, patron »vodarjev« in menda tudi navdušenih kopalcev, ki jim je voda vse, se junaško, prav po kranjsko drži.

Kot rečeno: sv. Jurij in sv. Kristof — spodaj pa močnega napisa: Beneške toplice. Ta stvar pa meni in še mnogim drugim, ki jim je solnce vse, ne gre vkup. Zakaj »toplice«, ko Sava še zaenkrat ne slovi kot voda, ob kateri bi gradili »toplice« in najbrže tudi se ne bo tako kmalu zdravila revne je le malo prehladna!

In zakaj »Beneške«? Še »Benečani« bi se pritožili in pri moji veri, vsak, ki bi se v teh »toplicah«, kopal bi zmrazil. — Saj še utrjenega Gorenjca — reže!

Mimogrede naj povem, da nas Slovence obhaja misel tako: Proč z italijanskimi napisi, proč z »Beneškimi toplicami«, proč z »Kasino«, proč z »Tivolij«. Saj je mnogo slovenskih imen, ki tudi prijetno zvene, povedo pa isto in ne diše po tujem!

In če si ogledamo malo »prebivalcev« ob vodi?

Teritorij je razdeljen kar po »narodnostih«. Svoji k svojim. Ob črnuškem bregu tik ob mostu, je naseljeno prebivalstvo iz Šiske, pripomniti pa je, da so ti raztreseni povsod. Niže doli je staro, tudi iz Šiske. Posebno privilegiran je prostor tik ob mostu. Nanj se ne more nihče abonirati. Kdor prej pride, tisti je gospodar situacije za tisto popoldne. Ob nedeljah pa so tu že od nekada, ne vem po kakih tradicijah, fantje iz Črnuča, ki se že po svoji »Celoti« prav dobro ločijo od inozemcev.

Zdravniku, zobozdravniku ali zobotehniku

oddam v najem dve sobi v visokem pritličju v Dalmatinovi ulici s 1. febr. 1931. — Ponudbe na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Februar«.

Zivljenja je sit.

— To je grozno! Tu čitam, da se prenaša neka neozdravljiva bolezen po bacilih na bankovcih.

— Veš kaj, striček, jaz sem življenja že do grla sit. Daj mi največji bankovec, kar jih imaš!

K OTVORITVI JESENSKE VELESEJMSKE PRIREDITVE

Jutri bo otvorjena jesenska velesejmska prireditev — Na sejmišču tik pred otvoritvijo



Ljubljana, 30. avgusta. Ljubljana kar ne pride iz večjih in pomembnejših prireditev. Vedno bolj se kaže, da postaja sedež dravske banovine važno kulturno, pa tudi gospodarsko in tujsko-prometno središče, kar nas more samo veseliti. Komaj se je poleglo izredno živahno vrvenje, ki je vladalo med vseslovenskim gasilskim kongresom, že se nam obeta nova velika prireditev, ki bo znova razgibala prebivalstvo Ljubljane in okolice ter privabila v mesto mnogo tujcev. Jutri ob pol 10. otvori minister za šume in rudnike dr. Korošec letošnjo jesensko velesejmsko prireditev, ki bo v znamenju dveh velikih razstav, gozdarske in lovske. Kolikvega pomena ta naša velesejmi in vsakoletne jesenske prireditve te naše važne narodno - gospodarske ustanove, priča tudi veliko zanimanje, ki ga kaže visoki pokrovitelji ljubljanske velesejme. Vel kralj Aleksander. Kralj je določil za svoje zastopnika pri jutrišnji otvoritvi jesenske velesejmske prireditve komandanta dravske divizije divizijskega generala g. Savo Tripkovića. Ministra vojske in mornarice bo zastopal pri otvoritvi brigadni general g. Dragomir Popović.

Po kratkem presledku treh mesecev se torej zopet odpro na stežaj vrata našega velesejma. Ljubljana bo zopet v znamenju velikega dotoka tujcev, iz vseh krajev države in iz inozemstva bodo prihajali k nam zainteresenti, da si ogledajo delo poživljenih mož, ki se niso ustrašili nobenih žrtv, da so nam organizirali poleg manjših dveh velikih razstav, kakršnih naša država še ni videla. Kdor je bil zadnje dni pred otvoritvijo na sejmišču in je šel po paviljonih, se je moral naravnost čuditi, da je v naših ljudeh navzlic težkemu gospodarskemu položaju še toliko poživljenosti, optimizma in navdušenja za napredek. Po paviljonih se je delalo od jutra do večera z izredno marljivostjo in poživljenjem. Posebno pohvalo in priznanje zaslužijo poleg organizatorjev oni, ki so morali poseči tudi globoko v žep, da so lahko postavili toliko zanimivega gradiva na obe razstavi.

Prirediteljem gre v polni meri priznanje vse javnosti. Pokazali so, kaj se da storiti z dobro voljo in ljubeznijo do stvari same. Ponosno in koro na zro na delo svojih rok in glav. Upajmo, da bo prireditelj uspešna in da prejmejo vsi, ki so pripomogli do nje, vsaj moralno zadovoljenje. S to željo pozdravljamo letošnjo jesensko velesejmsko prireditev in želimo njenim organizatorjem čim več uspeha.

Nervoznost pred otvoritvijo

Od velesejma smete veliko pričakovati. Mislim, da je v redu, če zveč, česa se je nadejati. V redu je, da si človek vse prej ogleda, o čemer misli govoriti — zanimivosti, privlačnosti, čudeže in lepote velesejma, vse to, kar stopi jutri pred nas v polnem sijaju. Ogledati si ter povedati, kaj se tam vidi, pa se pravi, nekoliko se žrtvovati za javnost. To mimogrede. Vedite pa, da za to mora biti strokovnjak, kar sem sicer zvedel nekoliko prepozno. Jaz se smatram samo za strokovnjaka gledanja in poslušanja, nisem pa strokovnjak šumar, lovec in misijonar. Ampak — moj strokovni oči in ušesa! Torej slišal in videl sem, upam, da dovolj.

Šumarska razstava, šumarji

Videl sem mnogo, videli boste lahko vsi, četudi niste gozdarji in ogledali, kakor jaz ne. Smrekove storže, ki so vam gotovo znani iz Tirolskega gozda, kot meni, miniaturne ogljarske in gozdarske kočice, kope oglja (v miniaturi), šoto ljubljanskega barja, ogljarsko, drvarsko in drugo gozdarsko orodje, panje, štore, kose blodov, miniaturne žične vzpenjače, odnosno korita za spuščanje lesa z gor v doline, gorske drče, lesene mostičke, kemične produkte iz lesa (katran, alkohol itd.), oglje, slike dreves,

scenerijo Krasa, fotografije gozdnih železnice, gozdov, lesa, žerjavov, žag itd., dalje nazorno statistiko in slike o površini gozdov v evropskih državah, »zemljevid« burje in juga, škodljive in koristne gozdne žuželke, poškodovana drevesa od viharja in od ljudit. Vse to sem videl. Za strokovne opis, popis, strokovne ocene, pripombe in podobno — vsega tega, bi zadostovala komaj obilna strokovna knjiga, katere bi nosila na čelu blesteče ime kake kapacitete iz šumarske panoge. Stvar pa je takšna: laika bi najbrž strokovno pripovedovanje o teh šumarskih zanimivostih — le dolgočasilo, strokovnjaki pa itak vedo, koliko je ura, zato jim ni treba kazati s prstom na njo. Čemu bi torej fantaziral o tem, kar sem videl — z neko uženjakarsko resnostjo, saj tudi mnogi ljubljanci cenijo velesejem zlasti zato, ker jih poživlja iz običajnega mrtvila.

Naši šumarji, odnosno gospodje, ki imajo tam okoli storžev in panjev opraviti — so jako resni možje, ni jim toliko za »bec« kot za moralen in gmotni uspeh razstave. Kmalu so opazili, s kom imajo opraviti in so me kar naravnost vprašali, zakaj jim delam zrgo, ko me čisto nič ne potrebujejo. Diskretno ali pa tudi ne so mi objasnili, da je nezaposlenim vstop prepovedan. Težko smo se sporazumeli, pa smo se vendar. Potem sem pa občudoval njihove čudeže, sbeem itd. z nekoliko lažjim srcem, divil sem se vsemu iz golega spoštovanja. Da, tudi smrekovi storži so se mi zdeli vse bolj imenitni kot pod Rožnikom — pač zato, ker so tu razstavljeni s posebno važnostjo. Aranžerji so imeli mnogo dela, zato je njihova nervoznost razumljiva. Prečital sem še nad vrati »Molitvo šumec, ki je neke vrste slavospev gozdu, nakar sem jo jedrno odkuril — gozdarji imajo sekire in druge strahote pri rokah.

V paviljonu E je bil razstavljen samo — dolgčas.

mizarjem se ne muči

bodo se pa pozneje toliko bolj požurili in pobahali. Z ogledom sem bil zadovoljen; tu me vsaj niso prijemali hudi kapoti ter me po policijsko prepevali, kje imam legitimacijo, kaj da iščem tod, kje sem zaposlen itd.

Lesna industrija

Priprave v polnem razmahu. Celotne slike še si nisem mogel ustvariti. Po umetniških draperijah in gozdičkih pa je presoditi, da bo tu začetno značilno lesno industrijsko okolje. Razstavljenih produktov še ni bilo mnogo, nekaj desk in železniških pragov, malo stavnih mizarških predmetov. Povsod se pa očituje dober okus aranžerjev.

Rudarska razstava

je svojevrstna zanimivost. Zgrajen je rudniški rov; pristne podpore, rudarsko orodje, podpore rova so pokrite z izbranim premogom, v rovu je izpeljana majhna rudniška železnica; vse to ustvarja rudniško obeležje. — Tudi tu ni oblastnih »kapotov« ...

Lovska razstava

Velik paviljon G. Pri vvodu me je ustavil sejmski stražnik; povedal sem, kaj da hočem, nakar me je javil nekemu gospodu. Gospod me je dokaj ostro premetril od pnižnih čevljev do gole brade.

— Čudno, čudno, le kaj hočete vi tukaj? Bog se vas usmili! Napisati poročilo — no, kaj pa mislite napisati — kaj pa je to okoli vas?

Povedal sem gospodu, da na takšne lovske šale nisem pripravljen in da lovske latovščine ne razumem. On pa mi je krepko zabrusil, da mi ni enak in da ga najbrž niti ne poznam, nakar sva se seznanila. — Gospod, odlični lovec, pesnik narave itd., je izjavil, da bi mi prav rad šel na roko, pa kaj bi naj pisal tak golobradič, za to mora biti strokovnjak! Gospod je užgal vso ploho strašnih lovskih salv naenkrat, da me je popolnoma omamilo, srce mi je pričelo padati v hlače — puške pa le nisem vrgel v koruzo, četudi so mi stali nasproti slavni lovci z vsemi svojimi trofejami in pihalniki, kar si jih morete misliti.

Nekaj bom že napisal! Kaj vidim? Rogovje, škurbine, kože in razno imenitno parirano divjo robo. Kaj je to? Pravijo, da je lovska razstava! Kaj delajo oni gospodje tam za pultom med tistim strahovitim kupom rogovja? Molčal sem, vrag vedi, kaj so delali gospodje; pravice pa nisem imel, da

bi jih povprašal. — Morda so sortirali tiste vražje rožičke. Prisotni poslušalci najinega nenavadnega razgovora, so se mi pomilovalno posmehovali. Res pri takšnem izpitu človek lahko pade.

— Kaj je to? me je mučil naprej. Kij vidite? Ne veste?

— Hm, to je menda tudi rogovje!

— No, vidite, vi bi pisali! To je tabela o razvoju rogovja! Za to bi moral biti strokovnjak — zakaj ga niso poslali? Pa tudi jaz bi napisal strokovno poročilo!

Skušal sem gospodu dopovedati, da zaenkrat ne mislimo priobčiti nobene znanstvene študije v lovski latovščini o lovskih trofejah, lisičjih sledovih, predpotopnih pihalnikih, o invalidih - srnjakih, pravih in nepravilnih streljih, zgodovini lovstva od našega očeta Adama do danes, o klobukih in lovskih hlačah in o vseh tistih neštetihih stvarih, ki jih je na lovske razstave toliko, da bi si jih človek komaj v štirinajstih dneh in nočeh ogledal, ne da bi napisal knjigo o njih. Skušal sem, pa mi je spodletelo. Bil sem res pristen, osmešen tepček od lovskega kralja v tistem strašnem lovskem kraljestvu. S stene se mi je muzala »račja smrt«, kranjski Janez — sodček, zdrav in zasmehljiv kot gospod pesnik prirode itd., pod njim pri tleh pa me je zbudila slika, ki prikazuje divjega lovca z racami — v krempelj dveh račjih smrti, ki se pomenikujeta s puškinimi kopiti po hrbtu ujetega nesrečnega: »Kršen duša na tabli, daš sem race!« — Jej, jej, kot bi mene tolkle račje smrti zaradi tistih rac, ki sem jih mislil spustiti v vodo našega lista! Tako se mi je zdelo. V kakšne strašne zadrege me je spravil salamski lovske kralj!

— Kaj pa je to?

Pri takih vprašanjih sem se tako preplašil, da še nisem vedel svojega imena, kaj še, da b. vedel tolmčiti lovske strokovnjaku lovske simbole, saj še čitati nisem znal napisov pod tistimi neštetihi lovske »krivnostmi«. Gospod pa je tudi dejal, da je to mnogo premalo — čitati napise. »za to mora biti strokovnjak!« — Jaj meni, ubogemu grešniku, zakaj nisem študiral lovstva! — No, slišal sem torej dovolj!

— Videl sem pa tudi toliko — kljub vsej svoji golobradosti, ko sem prišel nekoliko do sape, da ni niti za vse prostora.

Torej, nekaj »ocvrkov« iz moje ne-lovske, nestrokovnjaške torbe; videl sem: »drevje na katerem si srnjak barva rogovje«, roglje gamsov, starostne skupine rogovja določitev starosti (divjačine) po modelih (zobovju), slikane lisičje sledove, »kako perjad očituje zadetke«, poškodbe rogovja srnjakov po streljih in borbi, pomanjkanje apna v rogovju, prebavne kamenčke divjih petelinov, mali milijon nagačenih ptic in kož zveri, vse sorte predmete lovske umetnosti in spretnosti, slike iz lovskega življenja in sploh narave — skratka: cel silno pester muzej ogromnega lovskega bogastva.

Kaj bi vam pravil, gospodje strokovnjaki b. se posmehovali. Videl sem pa vendar in amen! Tudi tistih močvirnih tičev in lazečih živali nisem prežrl, ki so prikazani in prikazane s scenerijo v svojem narodnem okolju. Seveda sem tudi videl listnate gozdove, stelo in favno v njih: končno pa sem bil še vesel, ko sem jo pobrisal iz republike račje smrti.

Na misijonski razstavi

so bili tudi sitni: sicer pa nimajo ničesar izrednega za nas posvetnjake; fotografirani Culukafri. Kitajci in druge podobne duše, ki jih pasejo poživljenosti misijonarji nekega strašno daleč — me niso zanimale, mašne bukve pa mislim, ne bi vas, lovskega orodja sem bil pa že sit od tiste preklicane lovske... Naštevavanja je menda tudi dovolj, so pa tudi tam take stvari, ki se jih ne sme pogledati. Nekaj kaplan ali kaj je že bil, mi je vneto prepovedoval ogledovanje, češ »da je g. arhitekt strašno nervozen. Rajši bežite!

Higijenska razstava

Vzorno urejena, bogata in nadvse zanimiva. Ze gotova! Pregledna! Aranžer prijazen, vljuden Zagrebčan. Inventar razstave je last zagrebskega muzeja. Na tej razstavi se človek lahko korenito seznani sam s seboj, z anatomijo svojega telesa in z raznim boleznimi. Vse je vzgledno, smoteno, z dobrimi napisi, dostopno vsakemu laiku. Vsak obiskovalec se bo lahko orientiral brez neke strokovne usposobljenosti ki bo pa morda pri lovske razstavi potrebna.

Slede še razstave kovinske, železarske industrije, poljedelskih strojev. Kmetijske družbe. Škodovih zavodov in še in še. Velesejem je ogromen. Za zabavo obiskovalcev se vrše tudi na veseličnem prostoru velikopotezne priprave: pratersko kolo, vrtiljaki, gugalnice in podobnega je za celo razstavo. O tem bomo še govorili. Vrata zapirajo: veselični prostor še molči...

Požrtvovalna potrpežljivost.

— Grozno me bole zobje!
— Zakaj pa ne greš k zobozdravniku?

— Saj bi šel, pa moram počakati, da konča študije moj sin, ki študira zobotehniko.

Dobro ga je zavrnila.

— Kaj se res ne mislite oženiti, dragi sosed?
— Ne, kajti ženijo se sami tepci
— Vidite, in me uboge ženske žrtve smo navezane na tak materijal.

K I. državni razstavi lovskih psov

Prdsednik SLD dr. Ivan Lovrenčič o istrskih brakih

Ljubljana, 30. avgusta.

Jutri dopoldne bodo na ljubljanskem velesejmu poleg drugih razstav slovesno otvorili tudi I. državno razstavo lovske psov. Razstavljeni bodo psi iz najrazličnejših psarn v Sloveniji. Naš urednik je ob tej priliki obiskal donatija predsednika Slov. lovskega društva dr. Ivana Lovrenčiča na Vrhniki in si ogledal njegovo vzorno psarno »Podgora«. Široko javnost, kakor tudi slovenske lovsce, ki jih je okoli 3600 včlanjenih v SLD, bo nedvomno zanimal naslednji informativni razgovor z dr. Lovrenčičem, ki je, kakor znano, že 20 let nad vse požrtvovalen in neumorno delaven predsednik strokovne organizacije naših lovcv.

— Zakaj se imenuje psarna »Podgora«?
Psarnam dajemo po navadi pridevek (afix) po kraju, kjer psarni nahajamo n. prim. Ljubljana, Čemšenik, Golovec i. t. d.

zagar. Tudi Čehi in Poljaki poznajo izraz ogar, ohar za lovskega psa, čeprav ne specialno za našega braka.

Besedo brak srečamo v nemščini povsem v istem pomenu, kakor ga ima pri nas, v francoščini (braque), italijanščini (bracco) in španščini (bracos) pa pomeni lovskega psa ptičarja.

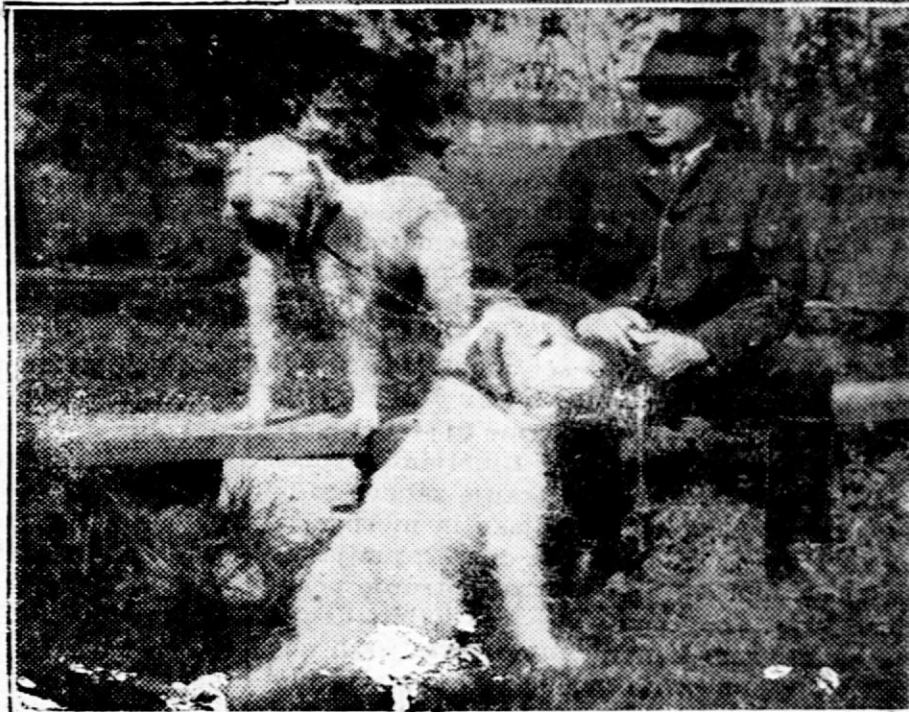
Odkod ta beseda izvira, je med jezikoslovci sporno. Nemci trdijo, da je germanškega izvora in da je od tod prišla v romanske jezike (Grimm, Roediger). Drugi jo zopet izvajajo iz latinščine (brachium), srečamo jo pa tudi v orijentaljskih jezikih, kakor turškem, arabskem in perzijskem v obliki barak. (Meninski 1683.)

Eno je gotovo, da je v vseh jezikih pomenila in pomeni lovskega psa. Pri nas je beseda brak tako okoreninjena, da bi jo težko iztrgali in se do zadnjega časa nado njo tudi nihče ni izpodtikal. Sedaj pa uvažajo nekateri pri nas besedo brak za pojem: zakon (matrimonium, Ehe), tako da je »Klub ljubiteljev brakov« postal zelo, recimo nejasen, ker se ne ve, ali bi se člani radi ženili ali pse gojili.

Ga. dr. Lovrenčičeva s škotskima terijeroma



Dr. Lovrenčič s svojima najboljšima istrskima sesavcema. Izток Podgorski (stoji), Odor Podgorski (sedi).



Jaz sem imenoval psarno, ki sem jo ustanovil leta 1905, »Podgora« po malem naselju, spadajočem k moji rojstni vasi Zamostec, občina Sodražica. Tam je namreč ležalo takrat večje posestvo mojega svaka Pakiža Karola, ki je bil istotako velik ljubitelj lova in psov. »Podgora« stoji bolj na samem, kar je za psarno posebno prikladno, da psi preveč ne motijo s svojim laježem okolice in da niso ljudem preveč blizu. Leta 1923. sem psarno premestil na Vrhniko.

— Ali so za ustanovitev lastne psarne potrebne kake formalnosti?

— Gotovo! Psarna se mora prijaviti pri kinološki organizaciji, ki vodi seznam registrovanih psarn. Pri nas je to sedaj Jugoslov. kinološki savez v Ljubljani, ki vodi seznam vseh psarn v Jugoslaviji. Takrat, leta 1905, je bilo treba psarno prijaviti pri Oesterr. Hundezuchtvereinu na Dunaju. Z registriranjem je psarna zavarovana, ker sta dve psarni istega imena nedopustni.

Vsaka psarna vzreja pse gotovega tipa, gotove krvi, gotovih svojstev in če n. pr. slišim ime »Vera« - Čemšeniška, takoj vem, odkod je ta pes, kakšne krvi je in lahko sklepam na lastnosti, kakor: ostrnost, dober nos, veselje do vodnega dela itd., pa tudi na zunanost psa.

— Koliko psarn imamo sedaj v Sloveniji?

Pri JKS jih je sedaj 50 registrovanih; v septembrski številki »Loveca«, ki je obenem tudi glasilo JKS, so vse psarne navedene. Tudi sicer lahko črpate iz tega članka informacije, kako je poslovanje v naši državi urejeno.

— Ali so psarne razdeljene po pasmah?

— Vsaka pasma se sme baviti samo s tisto pasmo, za katero je prijavljena; lahko pa prijavite svojo psarno samo za eno ali za več ali za vse pasme. Psarna »Podgora« je prijavljena za vse pasme, čeprav povečini redim le istrske brake.

— Zakaj ste se oprijeli baš istrskih brakov?

Istrski brak je naša najstarejša domača pasma in slovi od nekdaj za najboljšo med braki.

— Kaj pomeni beseda brak in odkod izvira?

V slovenskem jeziku imenujemo brake tiste lovske pse, ki glasno gonijo divjačino z nosom — ne na oko, kakor hrti — po njenem sledu; lovca, ki pse brake z rogom vodi, imenujemo brakiarja.

Hrvatje imajo za te pasme izraz: brakiar ali braka (žen. spol): Voivodinet in Slovenci pravijo: kopov (Madjari: kopó), Bosanci in Dalmatinci: vižla, Srbi: ker. V narodnih pasmah najdemo izraz: ogar in

— Pravite, da so istrski braki stara pasma?

— Zelo stara; eden najboljših brakovlogov Fr. B. Laska trdi, da srečamo resaste brake že pri Keltilih.

V dokaz te trditve navaja dotična mesta iz Xenophona in Flavija Arriana (okrog 100 let po Kr. r.) in pa dejstvo, da najdemo v vseh onih krajih, kjer so Keltili nastopili, isti tip resastega braka. Zato se je ta avtor zavzemal za to, da bi se istrski braki sploh imenovali keltski braki. Med našimi kinologi se to mnenje ni uveljavilo.

Mi namreč razlikujemo sedaj dve vrsti istrskih brakov: gladke in resaste. Dočim je po Laski istrski brak samo resast, trdi naš kinolog T. B. Nikolajević, da so pravi istrski braki samo gladki. Kdo ima prav, je seveda težko reči. Naši dinstri in pradedi so razumeli pod pojmom »istriant« braka resaste dlake ne glede na barvo. Mlajša generacija pa razume pod besedo »istriant« braka bele barve z oranžnorumenimi lisami, bodisi kratke, bodisi resaste dlake.



Francoski nizki brak vandeški grifon »Y' Belonnes«.

Do vojne je imela naša Istra in sploh Primorje obe vrsti teh psov gladko in resasto; resaste je pa čim dalje bolj ginevala in med vojno skoro popolnoma izginila. tako da je danes bodisi v Istri, bodisi v Dalmaciji resasti istrski brak prava redkost. Mogoče se najde še kak ostanek na enem ali drugem dalmatinskih otokov. Pri nas so bili resasti istrjani zelo priljubljeni in so imele graščine v svojih psarnah največ to pasmo, zlasti graščina Bistra pri Borovnici, Planina, Ortnek, Turjak. Ko so se pa velike brakade po graščinah jenjale, je začela tudi pasma propadati.

V Sloveniji še nadele nekaj resastih istrjanov; skoro vsi izvirajo iz moje psarne. Na Hrvaškem jih je tudi še nekaj, ker so se pradi zavzeli nekateri gospodje, ka-

kor inž. Turkali v Ogulinu, notar Mitjašević in Milivoj Krasović v Karlovcu itd. Tudi Bosna utegne še nekaj imeti, saj je bila do zadnjega časa cvetoča psarna v Samcu, last pl. Filipovića.

— Kako to, da je baš Istra imela tako dobre brake? — V Istri je teren suh, kamenit, zato mora imeti pes posebno dober nos, da po takih tleh zajca sledi. Razen tega tam ni srn, zato Istrijan pozna le zajca in lisice; zajca goniti je pa za psa najtežja naloga. Braki v Istri se od mladosti že vežbajo na zajca, dočim naši braki v mladosti največkrat začno s srnami, zato ne postanejo skoro nikoli dobri in zanesljivi zajčari.

Razen tega pa Istrijan svojega braka ljubi in čuva, kakor trobec konja in ga vežba, naši lovci si pa tega truda ne vzamejo, češ, se bo pes že sam naučil. Včasih se nauči, največkrat pa ne.

— Ali imajo braki bodočnost?

Nimajo! Bodočnost ima le nizki brak, ker so se časi ali recimo lovske prilike

izpremenile. Velikih brakad ni več, za manjše pa zadoščajo nizki braki.

— Katere pasme mislite?

— Predvsem brake - jazbečarje. To je izredno prikladna pasma za naša lovišča in naše lovcve.

— Ali jih tudi gojite?

— Ne, jaz sedaj preizkušam francoske nizke brake. Francozi so namreč, kar se brakov tiče, na prvem mestu. Njihovi braki iz province Vendee so našim resastim istrskim brakom na las podobni in Fr. B. Laska trdi, da je to ena in ista pasma, oziroma istega izvora. Francozi imajo tri tipe: visokonoge, srednje in nizke brake. Poslednje imenujejo bassets in so za zajca prvovrstni. Jaz sem leta 1927., ko sem se osebno mudil v Vendee, kupil čistokrvno psičco Y. Bellonne in jo doma preskušil. Izkazala se je odlično glede nosu, glasu in vztrajnosti; osebno na lisice je ostra. Letos sem dobil še štiri mladiče iz Francoskega. Ako se bodo tudi ti dobro obnesli, se utegnejo Francozi tudi v naših lovskih krogih vpeljati.

Zato je ta album izvrsten učni pripomoček za solsko in mladinsko petje, za domače igranje na klavirju, pa tudi uporaben za manjše javne nastope naše mladine. Cena zvezka 20 Din. Naroča se v pisarni Glasbene Matice.

— Pozor lovci! K otvoritvi lovske razstave je priti v lovske kroeju. — SLD. — Lovski kongres se prične jutri točno ob 15. v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Pozivamo člane, ki se ta dan mude v Ljubljani, da zanesljivo pridejo na kongres in s tem manifestirajo lovsko solidarnost. — SLD.

— Razstavljalec lovskih psov opozarja vodstvo razstave, da morajo biti razstavljeni psi privedeni na razstavljeni prostor 31. t. m. najpozneje do 8. zjutraj. Psi morajo imeti veržice in ovrtačice, popadljivi psi pa tudi nagobčnike. Na predvečer razstave danes 30. t. m. ob 20. bo pozdravni večer v hotelu »Union«, katerega naj se razstavljanci in ljubitelji kinologije udeležijo v čim večjem številu.

— Pletenice, trikotajo, (zimsko perilo) nogavice, rokavice najceneje pri Osvald Dobec. Ljubljana, Pred Skofjico 15.

— Gasilsko društvo v Skofljici priredi v nedeljo 7. septembra veliko vrtno veselico v prostorih g. Rubežnika v Skofljici z bogatim sporedom, na katero vse prijatelje gasilstva vabimo. Odbor.

— Avtobusno podjetje O. Žužek, javlja, da bo avtobus na progi Ljubljana-Cerklje-Kranj od 1. septembra t. l. naprej ob delavnikih odhajal iz Kranja mesto ob 14. uri ob 15.45 uri popoldne. Ostali vozni red ostane neizpremenjen.

— Solska vodstva pozor! Letošnja jejsenska sejsma prireditev se vrši od 31. avgusta do 15. septembra. Poleg splošnega oddelka industrije, obrti in trgovine obsega prireditve tudi velike specialne razstave: šumarsko, lovsko, misijonsko-etnološko in higijensko II. del »Clovek, mati, dete.«, katere I. del je že ob spomladanskem velesilnem vzbudil tako veliko zanimanje in občudovanje. Ves čas razstave se bodo predvajali tudi zanimivi in poučni filmi o lovstvu in gozdarstvu. Vse to je za mladino velikega vzgojnega pomena. Kar bo videla tu, se ji bo neizbrisno vtisnilo v spomin in ji mnogo koristilo v poznejšem življenju. Za učence in učenke vseh vrst šol velja znana vstopnina po Din 3.—, spremljajoče gg. učitelje pa je vstopnina prosto. Solska vodstva so vsledno vabljena, da privedejo mladino na ogled prireditve.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da ni pričakovati nobenih izprememb. Včeraj je bilo v večini krajev naše države lepo. Naivšja temperatura je znašala v Splitu 32., v Skoplju 29., v Sarajevu 27., v Zagrebu in Beogradu 26., v Ljubljani 25.2., v Mariboru 23 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 768.9, temperatura je znašala 12.5 stopinj.

7. in 8. SEPTEMBRA se bo vršila velika VESELICA pri jami župana Permeta na Taboru kjer bo igrala godba ter bo velik srečolov. Ogledali si boste krasoto kapnikov. Za dobro pijačo in jedila preskrbljeno. Izstopna postaja Grosuplje. Dne 7. septembra bo ob 10. uri maša na Taboru. 11706

— Avtomobilska nesreča našega konzularnega uradnika. Pri selu Ljubovitica blizu Splita se je včeraj pripetila težka avtomobilska nesreča, katere žrtev je postal trgovski ataše našega konzulata v Milanu dr. Antonije Filipčič. Ataše se je vozil z lastnim avtomobilom, pa mu je nenadoma odpovedal volan in se je zaletel v kup kamenja. Avtomobil se je štirikrat prevrnil. Filipčič je pa pod njim obležal nezavesten. Pozneje se je zavedel, zlezal izpod avtomobila na cesto in čakal na prvi avto, ki bi privozil mimo. Slučajno se je pripeljal mimo poslanik Sever Varda in ga vzel na svoj avto ter prepeljal v splitsko bolnico. Filipčičeve poškodbe so sicer težke, vendar pa ne nevarne. Avtomobil se je popolnoma razbil.

— Obsojen zaradi krvoskrustva. Pred sodiščem v Varaždinu se je te dni zaradi krvoskrustva zagovarjal posestnik Rudolf Valagović iz Suševbrjega, ki je imel ljubavno razmerje s svojo hčerko Marijo, ki ni ostala brez posledic. Marija je rodila fantka. Valagović je bil obsojen zaradi krvoskrustva na osem mesecev ječe, dočim je bila hčerka oproščena.

— Gimnazijec ugonjen. Pred hotelom »Petka« v Dubrovniku je včeraj ugonjen v morju dijak Knezo. Njegovega trupla še niso našli.

— Obsojen bančni ravnatelj — slepar. Pred sodiščem v Zaječaru se je te dni zagovarjal bančni ravnatelj Milorad Popović zaradi sleparije. Banka je napovedala konkurz. Pasiva so znašala nad tri milijone dinarjev, aktiva pa 150.000 Din. Popović je obetal vlagateljem 25% obresti in zato mu je seveda mnogo ljudi nasledlo. Obsojen je bil na pet let težke ječe ter na plačilo vseh sodnih stroškov.

— Ogromen požar v Novi Pazovi. Te dni je v tovarni volnenih izdelkov Jovan Milerja v Stari Pazovi izbruhnil velik požar, ki je tovarno popolnoma vpepelil. Škoda znaša okoli dva milijona dinarjev.

— Šest let po nedolžnem v ječi. Leta 1924. je bil Sava Gjorgijević iz Poljane zaradi ropu in treh umorov obsojen na 20 let težke ječe. Mož je od vsega početka zatrdel, da je nedolžen. Njegov tovariš Dragutin Stojadinović, ki je bil obsojen na smrt, je na poti na morišče spovedniku priznal vse zločine, izrecno je pa poudarjal, da je Gjorgijević nedolžen. Gjorgijevićeva žena je takoj po obsodbi vložila prošnjo za revizijo procesa, ki se je pa zavlekla polnih šest let. Te dni se je v Požarevcu vršila pred sodiščem nova razprava, pri kateri je sodišče zaslislalo več prič, ki so v splošnem ugodno izpovedale za Gjorgijevica. Na podlagi tega ga je sodišče oprostiti. Po 6 letih prestani kazni je lahko mož, ki je zdaj star 66 let, zapustil ječo.

Iz Ljubljane

— Ij Kamenit tlak iz granitnih kock bi bil jako potreben na vsem prostoru med skladišči južne železnice in Masarykovo cesto. Tu je ogromen promet s težkimi vozovi, zato je pa tudi v dežju strašansko blato, v suhem vremenu pa prahu za pest na debelo. Prostor sicer večkrat posipajo z gramozom, a težki vozovi ga kmalu zdrobijo in zmeljejo v prah. Dovažanje gramozu in posipanje prostora stane dosti denarja, a navzlic temu trpijo ljudje in živina, ki imajo tam opravka. Zato bi bil kamenit tlak iz granitnih kock na tem prostoru posebno potreben.

— Ij Poslopja, ki so silno potrebna temeljitve obnove. Vojvoda Mišića vojašnica v Metelkovi ulici šteje več objektov. Vsi so zapušteni od zunaj in od znotraj. Strehe so brez žlebov, samo železni kavlji višje se od strehe. Stopnice so zelo obrabljene, hodniki iz samotnih ploščic pa kotinjasti. Čim dlje se odlašja z obnovo, tem več bodo stala popravila številnih defektov na vseh objektih. Mestni magistrat ljubljanski je letos več svojih hiš renoviral, na vojašnico v Metelkovi ulici je pa menda čisto pozabil.

— Ij Današnji živilski trg. Na današnjem živilekem trgu je bilo vsega blaga v izobilju, izvzemši gobe, za katere je sezona minila. Jurekovi je bilo na trgu zelo malo, pa še te so gospodinje kupile v zgodnjih jutranjih urah. Več je bilo lisic, ki so jih prodajali po 1—1.50 Din liter, za katere se pa Ljubljancem prav nič ne navdušujejo, kakor tudi ne za mavrohe in krempelce, ki jih je bilo tudi razmeroma mnogo. Tudi sezona jagod ponehava. Malin je bilo davi na trgu zelo malo, prodajali so jih po 8 Din kilogram, borovnice pa po 3—3.50 Din liter, robide po 2—2.50 Din liter in brusnice po 7—9 Din kg. Precej je bilo sadja, dasi je kvalitativno dobrega sadje še vedno pogrešati. Domače grozdje iz Bele Krajine so prodajali po 7—8 Din kg, banatsko po 7—9, domače breskve 8—10, banatske 6—10, italijanske 16—24. Jabolk je bilo dovolj, sicer ne prvovrstnih. Cene jabolkam se zde še vedno previsoke. Prodajajo jih po 4—6 Din, boljše celo po 10 Din kg. Tudi hruškam je cena približno ista. — Zelenjave in različnega socitja je bilo na trgu dovolj, cene so bile normalne. Tudi mlečni trg je bil z vsakovrstnim blagom dobro založen, cene so v splošnem neizpremenjene. Jajca so prodajali na trgu po 1 Din komad, par tudi 1.75 Din.

— Ij Zanimive izkopnine v Ljubljani. Na obeh staviščih novih stavb na Aleksandrovi cesti, kjer gradi zavarovalnica »Dunav« novo palačo ter ob Dunajski cesti, kjer bo stala palača »Pokojninskega zavoda«, so našli delavci pri kopanju temeljev na zanimive izkopnine. Pri kopanju temeljev za palačo Pokojninskega zavoda so našli na ostanke starih temeljev prejšnjih stavb, na debel zid ter odkrili tudi globok vodnjak, približno meter daleč od pločnika Dunajske ceste. Vodnjak, ki ga še izkopavajo, je bil samo 1 meter pod terenom in so ga dosedaj izkopali že kakih 8 metrov. Kakor izvemo, gre za temeljno zidovje bivšega zenskega samostana, ki je stal na tem kraju. — Na Aleksandrovi cesti so na stavišču palače »Dunav« našli na nagrobno spominsko ploščo v obsegu 80 krat 60 cm. Plošča je bila na vrhu popolnoma gladka in na njej ni bilo videti nobenih znakov. Zato so bili delavci pri izkopavanju prepričani, da gre za navadno skalo in ker je niso mogli dvigniti, so jo razbili. Šele pozneje so opazili na strani vklesane napise. Iz napisov je bilo posneti, da gre za rimsko nagrobno ploščo.

— Ij Stanje ponesrečenega turista Avakumovića. Kakor je »Jutro« že včeraj poročalo, so morali ponesrečenega turista Avakumovića iz Zemuna pretekle dni v »Leonišču« še enkrat operirati in mu odrezati nogo nad kolonom, da mu rešijo življenje. Kljub temu se je njegovo stanje zelo poslabšalo in bati se je bilo katastrofe. Kakor pa nam poročajo iz Leonišča, se je stanje ponesrečenega turista zopet izboljšalo in je upati, da bo njegova krepka narava krizo le prestala.

— Ij Umrlj so v Ljubljani od 24. do 30. t. m.: Peter Zdesar, sin posestnika, 38 let, Vidovdanska c. 9; Janez Fajdiga, trg. sotrudnik, 41 let, Napoleonov trg 5; Marija Kolesa, dinarica, 54 let, Vidovdanska c. 9. V bolnici: Dr. Stan Zornik, sin rednika, 6 let, Ambrožev trg 3; Ivan Zibert, čevljarji vajenec, 18 let, Loke pri Trbovljah; Marija Hribar, rejenska, 6 let, Domžale 5; Alojzij Sinjar, užitar, 67 let, Vrh pri Litiji; Ana Sotler, žena delavca, 50 let, Vevče 92; Franc Dušan Weber, sin univerzitetnega profesorja 9 let, Peričeva ul. 28; Helena Kadunc, vdova pis. oficijanta, 52 let, Tržaška c. 2; Marija Mihele, vdova železničarja, 69 let, Štepanja vas 31, Anton Šostarič, delavec, 64 let, Ravnice pri Čabru; Vinko Jeretina, 24 let, kočar, Prevoje 26; Josip Kovačič, sin posestnika, 19 let, Bločice pri Ložu; Peter Stanovnik, sin posestnika, 4 leta, Govejk 1.

— Ij Pevsko društvo »Ljubljani. Zvon«. V ponedeljek, dne 1. sep. vaja mešanega zbora ob 20. uri. Vse in vsi točno! Vsakogar, ki bo zamudil vaje neopravičeno, bo črtal odbor brez nadaljnjega iz vrst rednega članstva! — Odbor.

— Ij Ljubljanski Sokol naznanja svoje mu članstvu, da se udeležijo po svojih zastopnikih javnih telovadnih nastopov sokolskih društev v Medvodah in v Mengšu. Odhod v Medvode z vlakom ob pol 3 popoldne. Obleka civilna. Zbirališče Sokolov kolesarjev za Mengeš (v kroju) pred Narodnim domom, odhod točno ob pol 1. uri. — Ostalo članstvo se vlnudno vabi, da se pridruži odposlanecem.

— Komarjeva nedelja v Šiški je prinesla Ciril — Metodovi družbi po moški in ženski podružnici v Šiški Din 3.140.40. Vrtna podružnična odbora iskrena hvala! 449n

— Ij Dr. Leo Šavnik zopet redno ordinira. 450n

— Pripravljalni odbor za Sokola IV. sklicuje za danes zvečer ob 20. uri na vojaško strelišče na Dolenjski cesti obvezan vreden sestanek članov in članic. Pred sestankom se bodo sprejemali še novi člani. Kdor Jugoslovani, ta Sokol!

— Ij Pevsko društvo Ljubljanski Zvon. V ponedeljek 1. septembra ob 20. sestaneke vsega zbora in pevka vaja. Načrt dela za bodočo pevsko sezono. Pridite vse in vsi!

— Ij Danes na vrtu hotela Štrukelj godba z moderno ojačevalno napravo. Predvaja radio - trvdka »Radioval« najnoveše komade. 448n

— Vsakemu in tudi Vam se izplača ogled dospelih modnih novosti za gospode in dame pri trvdki NOVAK, Ljubljana, Kongresni trg 15, ker kupite tam dobro in najceneje. 436n

Dr. Drago Švajger

specialist za bolezni ušes, nosa in grla, Beethovnova ul. 2, telef. št. 32-19

zopet redno ordinira od 10.—12. dop. in od 3.—5. pop.

Škofjeloške novice

Škofja Loka, 28. avgusta.

Nekajkrat smo že poudarili izredno iniciativnost škofjeloške ZSV, ki z vzorno vztrajnostjo oskrbuje vojaško pokopališče. Ponovna pohvala pisma, ki jih je prejela Zveza od Češke, Avstrije, Nemčije in Ogrske so enotna v mnenju, da je pokopališče med najlepše upravljanimi v državi; v ponos kulturnosti škofjeloškega prebivalstva. Saj pa tudi težnjam Zveze rado pomaga vse meščanstvo: narodne dame, deca vseh šol, korporacije, društva itd. Prelep znak priznanja je prejel te dneve predsednik ZSV g. Viktor Žužek. Na predlog kr. rumunskega generalnega konzulata v Zagrebu g. Milana Milića je odlikovala rumunska država g. Žužka z viteškim redom rumunske krone za zasluge, ki si jih je pridobil kot predsednik Zveze pri postavitvi Jurkovičevega spomenika in svetovni vojni padlim vojakom in pri ureditvi grobov rumunskih vojakov pokopanih v Škofji Loki. Viteški red: četverooglata, okusno in bogato cizelirana zvezda nosi obojestranski napis: Prin noi insine 14. martie 1881 in letnice 1866 — 1877 — 1881. Gotovo je, da je z visokim priznanjem odlikovana vsa Škofja Loka, vsi sodelavci in bojevniki — ki so karkoli storili v pijetetni spomin padlim; predvsem pa seveda delavni gospod Žužek, ki mu na odlikovanju prav iskreno čestitamo.

V Zabnici pri gostilničarju Oblaku imajo na vrtu češpljo, ki nosi na nekaterih vejah plodove — a na drugih so se pojavili košulji cvetov — prav kakor v zgodnji pomladi. Pač igra narave.

Vse prijatelje tople Sore vabimo na obisk škofjeloškega kopališča! Kopališčni prostor je dovolj obsežen da sprejme pod svoje okrilje ljubitelje vode in solca, ki ga je bilo letos zares premalo... in je ravno zato treba v zadnji čas malo pohiteti. Gospod Ignac Terdina vrhu tega rad postreže z dobrotami žejnim in lačnim. Pridite — ne bom vam žal.

Med mladino je zopet nekaj boleznih. Dočim se je na pomlad kaj močno vgnezdila škrlatinka po Selški dolini in v Bodovljah s celo smrtnimi žrtvami, je pozneje poprijelo vnetje priušesne slinavke. To pot pa gre za angino, ki se je pojavila med deco v posameznih primerih.

Začetek šol

— Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani. Vpisovanje novih članov bo v ponedeljek in torek (1. in 2. septembra) med 18. in 19. v sobi 6, Vegova ulica. Odbor vabi vse pevke in pevce, ki imajo veselje in dobro voljo, da vstopijo v Matični zbor. Prva pevka vaja in sestaneke celega zbora bo v sredo 3. septembra ob 20. v pevski dvorani v Vegovi ulici.

— Pevski zbor Narodnega železničarskega glasbenega društva »Sloga« prične v torek z rednimi pevskimi vajami. Odbor poziva vse stare člane in članice, obenem vabi nove pevke in pevce, da prijavijo svoje sodelovanje v pevskem zboru »Sloga«. Skupni sestanek v torek ob pol 20. v glasbenih prostorih v Ljubljanskem dvoru.

— Na državni manjšinski osnovni šoli v Ljubljani (z nemškimi učnim jezikom ter poukom v slovensčini in srbohrvaščini) bo naknadno vpisovanje učencev in učenek dne 1. in 2. septembra od 8. do 12. ure na Čojzovi cesti 5. prvo nadstropje, desno. Solska maša bo dne 3. septembra, pričetek rednega pouka pa dne 4. septembra.

Sport

— Motokolesarski klub Ilirija opozarja člane kolesarje, da se polnoštevilno udeležijo Zvezdne vožnje v nedeljo 31. t. m. Sestanek vozačev in odbora drevi ob 19.30 v klubskih prostorih.

— Koturski Savez kraljevine Jugoslavije, Triglavski Podzbor v Ljubljani. K jutrišnji Zvezdni vožnji o priliki otvoritve šumarske in lovske razstave priglasi so se polnoštevilno vsi včlanjeni člani. Ljubljanski člani upravnega odbora in sportna komisija se pozivlja k obveznemu sestanku, ki se vrši v svrhu razdelitve funkcij drevi ob 20. v restavraciji »Novi svet« na Gosposvetski cesti. — Upravni odbor.

Trdovratni kadilec. Zdravnik pregleda pacienta in pravi: — Vam sploh nič ni. Svetoval bi vam edino manj kadiati. Tri cigarete dnevno imate več kot dovolj. Pacient se naglo obleče in odide. Zdravnik plane za njim in zakliče: — Počakajte vendar, saj moram dobiti za svet 50 Din. — Kako to? Saj vašega nasveta ne bom poslušal.

Dnevne vesti

— Naši elektromonterji na ekskurziji. V nedeljo zjutraj so se odpeljali iz Ljubljane z brzovlakom na poučno ekskurzijo po Avstriji in Češkoslovaški člani Organizacije praktičnih elektro- in strojnih tehnikov v Ljubljani »Opšt«, in to po zaključku višjega elektromonterskega tečaja, ki ga je vodil inž. Anton Dietrich, ki tudi vodi ekskurzijo. Ekskurzisti so si takoj v nedeljo ogledali naprave združenih štajerskih elektrarn »Stewak« v Mixnitzu in Pernegg; ta je že v obratu, dočim jo v Mixnitzu še grade. Za pogon je izbrana reka Mura. V ponedeljek so si ogledali tovarne firme Boehler in Kupfenberg pri Brucku. Vodstvo je ekskurzistom razkazalo vse podrobnosti procesa, kakor tudi prirezo materiala v laboratoriju in jim tudi priredilo zakusko. Takoj po ogledu so se odpeljali z brzovlakom čez Linz in Češke Budejovice v Plzeň, kjer so si v torek ogledali škodove zavode in pivovarno. V sredo pa elektrotehnično tovarno »Škodas«. Popoldne so se odpeljali v Prago, odkoder so včeraj nadaljevali ekskurzijo na Dunaj, kjer si danes ogledujejo Siemensove tovarne in novo kalorično tovarno »Semmering«. Jutri zjutraj se vrnejo v Ljubljano. Ekskurzije se udeležuje 36 elektrotehnikov, med njimi več gostov.

— Pravilnik o kontroli filmov. V umetniškem oddelku prosvetnega ministrstva, se bo vršila v ponedeljek ob 10 dopoldne konferenca komisije strokovnjakov, katerim je naročeno sestaviti pravilnik o kontroli filmov, ki jih kažejo kinematografi v naši državi. V komisiji so predstavniki ministrstva socijalne politike in narodnega zdravja, notranjih zadev in prosvete. Komisiji bo predsedoval šef umetniškega oddelka v prosvetnem ministrstvu M. Dimovič.

— Komitajski nakup krme in stelje. Kraljevska banska uprava v Ljubljani je prešla od ministrstva za notranje zadeve tole okrožnico: G. minister vojske in mornarice je s aktom E. P. št. 8999 z dne 12. junija leta 1930. sporočil ministru za notranje posle naslednje: Pod gornjo številko je bilo danes odrejeno vsem komandantom armijskih oblastev, naj na svojih področjih preko upravnih oblastev in orožniških postaj sporoče prebivalstvu in ga zainteresirajo za predstojajočo komisijko nabavo hrane za živino in stelje (ovsa, jecmena, sena in slame), kasneje pa tudi pšenice. Ta nakup bo opravljen v vseh garnizijah takoj po košnji, ozir. žetvi. Ker je ta način nabave (neposredni nakup za gotovino na licu mesta) ne le v interesu vojske, temveč tudi prebivalstva kot neposrednega pridelovalca, ker je torej s tem neposrednim stikom in sestankom pridelovalca-prodajalca in potrošca-kupca, izključen vsak posrednik (banke, trgovci, dobavitelji, spekulanti in druge osebe, ki živijo od posredovanja, spekulacije in dobička); ker je ta način nabave rednih potreb za vojsko v označenih predmetih človeške in živalske hrane ter stelje — razen ovsas — rodil že do sedaj dobre uspehe, je v interesu države, vojske in prebivalstva, da se ne le obdrži, temveč iz leta v leto razširi, kar je v intenciji same kraljevske vlade. Zato si dovoljujem prositi Vas, g. minister, da zastavite ves svoj vpliv in da odredite s svoje strani vsem upravnim oblastvom in orožniškim poveljstvom, naj po prejemu tega razglasa izdajo nujne in čimbolj primerne ukrepe, da se vsi pridelovalci zainteresirajo in čimbolj seznanijo s tem načinom nabave, da bi tako uspeh bil čim ugodnejši. Če pa vsi ti ukrepi ne bi zadoščali, da se potrebe v označenih predmetih dobavijo izključno z neposrednim komitajskim nakupom od prebivalstva, se bo po ugotovitvi neuspeha tovarstvene nabave moralo v jeseni poseči po liferantski nabavi, kar pa bi imelo prav škodljive posledice tako za vojsko in državo, kakor za prebivalstvo kot neposrednega pridelovalca. Temu se je moči izogniti, ako bo odziv prebivalstva zadovoljiv in ponudba hrane obilna. V to pa je potreben primeren nastop upravnih in vojaških oblastev, da se prebivalstvo pravočasno seznani s koristmi, ki mu jih nudi ta način nabave vojaških potrebščin. — Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani je to okrožnico sporočila vsem sreskim načelstvom, sreski izpostavi v Škofji Loki, mestnemu načelniku v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuj z naročilom, da z vsebino prednje okrožnice seznanijo podrejene občine in orožniške postaje, opozore iste na njeno veliko važnost, zlasti na vse koristi, ki jih nudi tak direktni način nabavk potrebe za vojsko.

— Izpremembe pravilnika o službeni obleki poštnih služiteljev in zvančnikov. Uradno se razglasa: Službena obleka, ki jo dobivajo služitelji in zvančniki poštne, brzovojne in telefonske ustanove, ostane vse čas državna lastnina. Kadar prejmejo uslužbenci novo obleko, morajo vrniti staro poseženo obleko iste vrste. Stará po-

nošena obleka se bo prodajala tovarnam ali delavnicam, ki kupujejo staro obleko, da jo predelajo. Če je uslužbenec odpuščen, nima pravice nositi službene obleke. Oddati jo mora direktriji. Istotako mora oddati službeno obleko uslužbenec, ko stopi v pokoj. Ako uslužbenec umre, se mu mora odvzeti vsa obleka, razen onih delov obleke, v katerih bo pokopan. Če umre uslužbenec za nalezljivo boleznijo, se tudi odvzame obleka, s katero se dalje postopa po sanitetnih predpisih. Samo obutev ostane uslužbenčeva lastnina.

— Novo postajališče na progi Beograd-Zagreb. Jutri bo otvorjeno na progi Beograd - Zagreb med postajama Sunja in Blinski kjer novo postajališče Brdani Kraljski za potnike in prtljago. Novo postajališče je oddaljeno od postaje Sunja 5.5. od postaje Blinski kjer pa 4.7 km. Tu se bodo ustavljali potniški vlaki št. 13, 16, 1711 in 1712 in sicer bodo stali samo eno minuto, da bodo mogli potniki vstopiti in izstopiti. Vlak št. 13 prihaja in odhaja iz novega postajališča ob 13.34, vlak št. 16 odhaja ob 12.29, vlak št. 1711 odhaja ob 18.41, vlak št. 1712 pa ob 5.17.

— V vednost vsem zoboteknikom dravske banovine! Pozivamo vse nekoncesionirane in koncesionirane zoboteknike dravske banovine na važen sestanek, ki se bo vršil v nedeljo, dne 31. t. m. ob 9. dopoldne v sejni dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 20 dvorišče. Sestanka se udeležijo gg. delegati iz Zagreba, ki nam bodo poročali o osnutku novega zobotekniškega zakona. Vabimo vse gg. kolege, koncesionirane in nekoncesionirane, da se istega v svojem lastnem interesu udeležijo! Za pripravljalni odbor: Več koncesioniranih in nekoncesioniranih zoboteknikov!

— Masarykov dom in Beneševa šola v Jugoslaviji. Prihodnjo nedeljo otvorijo češkoslovaški naseljenci v Hercegovci na svečan način Masarykov dom in Beneševa šola. V zvezi s tem se bo vršila velika zborovanje Češko-slovaške zveze v Jugoslaviji in velika narodna svečanost ob udeležbi sokolstva. Svečanosti se udeležijo Češkoslovaki iz vseh krajev naše države.

— Tekma slovenskih harmonikarjev se bo vršila dne 8. septembra v Ljubljani. Kdor se še ni prijavil, naj to nemudoma stori. Zadoštuje navadna dopisnica, naslovljena na urad velešojna, nakar dobi priglaselec vsa potrebna navodila. Zmagovalci v tekmi dobe lepe nagrade in diplome.

— Zračni promet na progi Praga - Zagreb - Sušak ustavljen. Po dogovoru z družbo za zračni promet in češkoslovaškimi državnimi zračnimi programi se danes ustavi poskusni zračni promet na progi Praga - Bratislava - Zagreb - Sušak. Zadnji aeroplan prispe in odleti iz Zagreba danes popoldne, zadnji aeroplan iz Prage pa je prišel v Zagreb danes popoldne in zapusti Zagreb v ponedeljek zjutraj. Zračni promet med Zagrebom, Beogradom in Dunajem se bo vršil do konca oktobra.

— Zakon o dobrovoljcih. Včeraj je bilo končano delo komisije v poljedelskem ministrstvu, ki je sestavljala zakon o dobrovoljcih. Zakon je končno veljavno stiliziran in do konca septembra bo objavljen. V njem je točno določeno, kdo je dobrovoljec in kdo ne.

— Opozorilo avtomobilistom in voznikom. Okrajno glavarstvo in Radovljica razglasa: Ker se bodo gradili novi betonski mostovi na cesti od grabna Jereka proti slapu Savica v Bohinj, bo ta cesta za vsak vozi in avtomobilski promet zaprta od 9. septembra dalje do preklica. Otvoritev rednega prometa na tej cesti bo pravočasno objavljena.

— Slavnostna otvoritev nove šole v Zaplani nad Vrhniko se bo vršila v nedeljo 31. t. m. Po sv. maši in blagoslovitvi nove stavbe sledi na šolskem vrtu veselica s srečolovom, godbo in petjem. Zaplaninci smo ponosni na krasno stavbo in vabimo, da si jo pridete ogledat vsi prijatelji šolstva in nas hribovcev.

— Glavna skupščina UJU. Z ozirom na časopisne vesti, da je poverjeništvu UJU Ljubljana odšlo s kongresa zaradi levčarsko sestavljene liste, izjavljamo, da to ne odgovarja istini. Poverjeništvu UJU je zahitevalo, da se ne voli po novih pravilih, dokler niso odobrena nova pravila in da ostane do potrditve novih pravil stari odbor v funkciji, ki je bil lani v Zagrebu pravilno izvoljen za tri leta. O kakem političnem pretehtavanju osebnosti ni bilo govora. — Poverjeništvu UJU Ljubljana.

— Josip Pavčič: Našim malčkom. V zalozbi Glasbene Matice ljubljanske je izšla druga predelana izdaja klavirskega albuma »Našim malčkom«. To je zbirka 55 narodnih in ponarodnih pesmic, katere je priredil za prav lahko igranje na klavirju skladatelj Josip Pavčič. Vse pesmice imajo podloženo benedilo, pisane so pa tak, da jih vsak mladinski zbor lahko izvaja.

Blíža se nam vročinski val

Iz Amerike s je preselila vročina v Evropo — V Franciji, Angliji in Španiji jo že čutijo

Na letošnje poletje smo po pravici godrnjali. Skoro dva meseca smo imeli deževno in hladno vreme tako, da smo se že bali, da bo treba privleči iz omara suknje in počakati zimo, ne da bi se pošteno segreli in zagoreli na soncu. Posebno nezadovoljni so bili z deževjem kopalci, turisti in letoviščarji. Narava je pa muhasta in prav nič se ne bomo smeli čuditi, če nam v kratkem prinese drugo presenečenje. Pri nas je bilo hladno in deževno, v Ameriki so pa ljudje umirali od strašne vročine. Iz Amerike se je preselila vročina v Evropo in zadnje dni že prihajajo iz Anglije, Francije in Španije vesti o strahovito pripekajočem soncu, ki se je letos menda splašilo, kajti približila se je že september, ko o hudi vročini navadno ni več govora.

Vročinski val se torej počasi približuje tudi nam. Vročina v Franciji je od dne do dne hujša. V Parizu so imeli včeraj opoldne že 45 stopinj Celzija. Francoski meteorološki zavodi poročajo, da bo vročina v prihodnjih dneh še bolj pritisnila. Že zdaj je zahtevala vročina v Franciji več človeških žrtev. Tudi iz Anglije in Španije prihajajo poročila o hudi vročini. V Madridu in okolici so imeli v sredo 50 stopinj Celzija. Proti večeru je divjala nad Madridom silna nevihta, ki se je pa kmalu podela. Po nevihti je pritisnila še huj-

ša vročina. Uradna meteorološka poročila iz Španije pravijo, da je postala vročina neznosna in da se je bati še hujše. Iz St. Etienna poročajo, da so imeli v četrtek 50 stopinj Celzija in da se je neka ženska na vrtu pred hišo zgrudila in umrla od vročine. Anglija se je druga leta ob tem času že pripravljala na slovito angleško meglo, zdaj pa morajo ljudje bežati v senco, da se rešijo pripekajočega solnca.

Ti vremenski pojavi so nekaj izrednega. Vse kaže, da se val silne vročine počasi pomika od zapada proti vzhodu preko Atlantskega oceana in da bo tudi nas kmalu dosegel. Deloma čutimo vročino že tudi pri nas, kajti čez dan temperatura močno naraste. V splošnem pa vlada v naši državi še zmerna temperatura, samo v Dalmaciji imajo bolj vroče. Če ne bo nenadnega vremenskega preokreta, doseže vročinski val vsaj deloma tudi naše kraje tako, da se bomo nekaj dni pošteno cvrli na soncu, če prav bomo že v prvih dneh septembra. Gotovo se nihče ne bo pritoževal, saj je vročina zlasti ob tem času še vedno mnogo prijetnejša od deževnega in hladnega vremena. Se bomo pač založili s pivom in suknjiče bomo odložili, pa ne bo nobene hujše nesreče. Umreti od vročine menda ne bomo nihče. In pa naš velesejem bo zadovoljen.

Lenin in Krupska v Vršovicah

Kako je jedla Leninova soproga pri češkem delavcu gulaž iz konjskega mesa

V zadnji številki tednika »Weltbühne« priobčuje Egon Ervin Kisch zanimive spomine češkega socialdemokrata Franciska Modračeka na njegove stike z Leninom. Modraček slavnega revolucionarja ni poznal in tudi videl ga ni. Zato ga je davno pred vojno zelo presenetilo, ko je prišel k njemu neki poljski socialdemokrat in mu prinesel pozdrav sodruga Lenina iz Krakova. Modraček si je s tem zamen belil glavo. Še bolj je bil pa presenečen, ko se je vrnil čez leto dni urednik »Prava Lidu« Nemec z mednarodnega kongresa v Baslu in tudi sporočil, da ga Lenin pozdravlja. Zagonetka je bila pojasnjena, ko je izbruhnila ruska revolucija in ko so prinesli vsi večji listi Leninovo sliko. Tedaj je presenečeni Modraček vzkliznil: »Saj to je naš Mayer!« In njegova žena je to takoj potrdila. Izkazalo se je namreč, da Lenina ni samo poznal in videl, temveč da je bil slavn grobar ruskega carizma celo pri njem v skromnem stanovanju v Vršovicah na vogalu Kollarjeve in Nerudove ulice. Moral bi pri njem tudi prenočiti, pa je bilo stanovanje tako tesno in siromašno opremljeno, da je šel gost prenočevati drugam.

To je bilo poleti 1900. Takrat je bil odsedel Lenin svojo kazen v Sibiriji in z vso verno se je lotil zopet organizatoričnega dela. Iz Rusije je pa moral bežati v zapadne države. Pot ga je vodila preko Prage in v uredništvo »Prava Lidu«, so ga poslali k Modračku, da bi se pomenil z njim o nekaterih strankarskih zadevah in da bi pri njem prenočeval. Lenin pa ni povedal Modračku pravega imena, temveč se mu je predstavil kot »sodrug Mayer« in ga prosil, naj mu na to ime pošlji korespondenco. »Zvedel sem, od njega« — pravi Modraček v Kischevem pripovedovanju, »da potuje tajno iz Rusije v inozemstvo in da je bil dotlej v Sibiriji kot izganec. Podoben ni bil ekscentričnemu nihilistu, temveč bolj trgovskemu potniku. Bil je srednje velikosti, ne debel ne suh, pač pa širokih ramen. Kakšno je imel brado, se ne spominjam več. Njegovo vedenje je bilo umerjeno, čeprav sem imel vtis, da se mu mudi. Govoril je dobro nemško. Sodrug Mayer je prosil Modračka, naj mu preskrbi listni list na tuje ime. To se pa ni posrečilo. Tedaj je pa gost odšel in kmalu je začel Modraček dobivati iz Rusije

številne pošiljke, katere je pošiljal v Monakovo na naslov — »MUDR. Karel Lehman, München, Gabelsbergerstrasse, 20a II. za g. Mayerja.«

Z zamenjavo Leninovega imena je v zvezi še en zapletljaj, ki je pravzaprav privedel Kische na sled Modračekove udeležbe v Leninovem življenju. Krupska namreč pripoveduje v svojih »Spominih na Lenina«, kako je z njim preživela sibirsko izgnanstvo in kako se je morala leta 1900 posloviti od njega, kajti njena kazen se ni bila končala. Pri prvi priliki je pa odpotovala za njim in sicer na naslov, katerega ji je pustil: »František Modraček, Praga-Vršovice.« Lenin ji je bil sicer pred odhodom sporočil, da prebiva v Monakovem, toda dotično pismo so carske oblasti prestregle. Krupska je bila vsa iz sebe, ko je mož navzlic njeni brzojavki na praškem kolodvoru ni pričakoval. Najela je izvoščka in se odpeljala v delavsko predmestje, kjer je našla v četrtem nadstropju neke hiše pravo stanovanje. Odprla ji je Čehinja. »Modraček, kje je Modraček?« je vzkliznila Nadežda Konstantinovna in debelo je pogledala, ko se je pojavil češki delavec, rekoč: »Modraček sem jaz.« Modraček je takoj razumel, da išče neznanca »njegovega Rusa«, za katerega je prispela brzojavka, ki jo je Modraček poslal s pošto v Monakovo. Krupska piše v svojih spominih:

»Modraček mi je žrtvoval ves dan. Pripovedovala sem mu o ruskem pokretu, in on mi je pripovedoval o avstrijskem. Njegova žena mi je pokazala lepe čipke in me pogostila s češkimi »knedli«.

Reporterska sreča ni zapustila Kische niti pri tej podrobnosti. Iz Modračekovega spomina je ujel zanimivo ugotovitev, da ni šlo za knedlike, temveč za gulaž in celo za gulaž iz konjskega mesa. Ustanovitelj češkega delavskega zadrugištva mi je pripovedoval takole:

»Nekaj mesecev po odhodu sodruga Mayerja se je ustavila zgodaj jutraj pred našo hišo v Kollarjevi ulici kočija, iz katere je izstopila okroglo 30 let stara, skromno oblečena gospa simpatične zunanosti — Mayerjeva žena. Jezila se je, da izvošček toliko računa. Bila je zgovornejša od svojega moža, govorila je dokaj dobro nemško in pravila je, kako je bila z možem v izgnanju.

Paznik v papirnici Lalou ni bil nikoli mož po njegovem okusu. Allmaker ga je sprejel v službo nekako proti svoji volji samo na priporočilo enega svojih glavnih delničarjev.

To je pravi tip človeka, ki zlorablja dar govora, — je trdil o njem. — Sicer pa vedno slutim, kaj mi hoče povedati, kaj ima na jeziku. Danes ali jutri spravi iz sebe prošnjo, naj mu povzam plačo. Ah! Sprejem ga, kakor je treba, le naj mi stopi pred oči!

Nekoga soparnega poletnega dne je gospod Allmaker dremal nad kupom aktov, ko je nenadoma zapel telefon.

— Halo! Kdo tam?... Gospod Allmaker?

— Da. Kdo pa govori?

— Lalou, paznik...

— Ah, dragi moj, nimam časa poslušati vas.

Čez četrte ure je nekdo pozvonil na dom gospoda Allmakera.

— Paznik iz papirnice, — je naznanil sluga Baptist. — Pravi, da mora nemudoma govoriti z gospodom.

— Kaj je pa njega že zopet prineslo?

— Pravi, da gre za zelo nujno zadevo.

stvu. Pozneje je bila domača učiteljica pri bogatem ruskem trgovcu, zdaj pa potuje z možem v tujino. Jaz sem živel takrat v zelo slabih razmerah, tako, da je mogla moja žena postreči tujki samo s kavo in golažem iz konjskega mesa. Sosedja je nam že več dni prigovarjala, naj poskusimo s konjskim mesom, namesto jedi brez mesa. In baš tistega dne je vzela moja žena ta nasvet k srcu. Bala sva se, da bo tujka to opazila in da ne bo hotela jesti, toda bila je očividno zelo lačna in zato ji je jed teknila, kakor tudi nama. Voznja iz Rusije jo je močno utrudila. Zato ji je žena postlala našo posteljo in tujka je nekaj ur spala. Zvečer, ko so se delavci vračali iz tovaru, sem jo spremil na kolodvor, od koder se je odpeljala v Monakovo.

Pred božičnimi prazniki je dobila Modračkova hčerka od gospe Mayer iz Monakova skatlico igrač, zvezdic in druge robe za božično drevesce. Veliko zvezd z angelom hrani še zdaj. Pošiljke, ki so prihajale na sodruga Mayerja ali katere je Mayer pošiljal Modračku, da bi jih pošiljal dalje v Rusijo, so hodile dokaj dolgo, dokler ni policija nekoč odprla zavoja ruskih knjig in Mayer je nemudoma ustavil pošiljke na njegov naslov.

Čez več let, ko je hotel Modraček ugotoviti, da je bil Mayer res Lenin, je pregledal pošne recepte dotičnih pošiljk. Toda vsi so se glasili na tuje ime. Končno je našel potrdilo vrhovske pošte z dne 3. maja 1901 za rekomandirano pismo z nemskim naslovom: »Frau Ulijanov, Moskau.« Iz tega je končno spoznal, da je res imel stike z Leninom in njegovo soprogo. In zdaj potrjuje točnost podatkov v spominih Leninove soproge. Samo da se on ne spominja več »knedlikov«, ona pa ne konjskega gulaža.

Osveta zapuščene ljubice

Pred sodiščem v Kaunasu je imela neprijeten odmev epizoda, ki se je odigrala pri pogrebu nekakega državnega svetnika. Njegova smrt je zelo potrla prebivalstvo, ker je šlo za izredno sposobnega, vestnega in poštenega moža, ki je umrl še mlad. Star je bil šele 38 let. Najbolj potrla je bila menda njegova žena, kajti poročena sta bila komaj leto dni. K pogrebu je pa prišla tudi neka igralka, s katero je imel gospod svetnik pred poroko ljubavno razmerje. Ko so spuščali krsto v grob in ko so se prijatelji poslavljali od pokojnega, je stopila igralka iz množice pogrebcev in izjavila: »Mož, katerega pokopavamo, je bil oženjen samo eno leto. Dolgo torej ni trpel.«

Mlada vdova je po pravici smatrala to izjavo za žalitev in je igralko tožila. Sodišče je bilo mnenja, da je igralka res razžalila vdovo in da je bil njen nastop neumesten. Obsodilo jo je na teden dni zapore.

Anekdote princa Waleškega

Princ Waleški ima rad škotski humor. Škotske dvopite in anekdote posluša in pripoveduje zelo rad. Čujmo tri pristno škotske:

Neka škotska vas je dobila novega dušnega pastirja. Pobožni vaščani pa niso vedeli, s kakšno pijačo bi gospoda sprejeli. Slednji je nekdo svetoval, naj prinese novemu župniku steklenico mleka, vanj pa prilijejo najboljšega žganja. Tako da bi se mu gotovo ne zamerali. Rečeno, storjeno. Novi župnik je popil mleko z žganjem, pohvalil pijačo in vprašal, v kateri staji je zrasla krava, ki daje tako dobro mleko. Povedali so mu in drugo jutro se je župnik takoj napotil tja. Ko je hotel videti stajo, ga je kmet vprašal, kaj bo počel v nji. In župnik je odgovoril: »Rad bi imel telčka eno krave, od katere sem pil včeraj tako izborno mleko.«

Druga anekdota se nanaša na Irce. Irca Pata je njegov dušni pastir večkrat opominjal, naj opusti posedanje po krčmah. Nekoč je Pat srečal duhovnika in ga vprašal, kaj pomeni, če človeka boli v križu. Duhovnik je videl v tem ugodno priliko znova posvariti moža, naj ne pijančuje. »Vidiš, dragi moj, — mu je dejal, — križ te boli?« Zato, ker preveč piješ. Če bi me bil poslušal, bi se bil že davno iznebil bolečin.« »Kaj

— Gromska strela! Povišanje plače... to je njegova nujna zadeva. Mu že pokazem, le naj mi pride s to svojo zadevo.

Lalou je vstopil in nerodno pozdravil. Komaj je odprl usta, že mu jih je Allmaker zamašil, rekoč:

— Nimam časa... Pri tem je pa pokazal s prstom na eno neštetihih tablic, viseh na stenah kabineta:

Govorite kratko!
— Oprostite prosim gospod ravnatelj da si drzmem...

Toda Allmaker je pokazal takoj na drugo tablico, na kateri je bilo napisano:

— Počutim se dobro, hvala! Obenem je napravil z roko naglo kretnjo, ki je pomenila: Molči!

— Dovoljujem si sporočiti, da se je prav kar pripetilo... In zopet: Molči!

Tretja tablica:

— Čital sem novine! ... morda zaradi prehude vročine... Četrta tablica:

— Imam toplomer! — Gospod ravnatelj, moram vam

še, — se je zasmejal Pat, »saj mi nič ni. Vprašal sem samo zato, ker sem čital v novinah, da boli križ našega dobrega škofa.«

Tretja anekdota govori o starem Škotu, ki je sedel nekoč pred svojo hišo, pa se je naenkrat ustavil pred njo krasen avtomobil. Izstopil je elegantno oblečen gospod, ki je starega moža obel, rekoč: »Oče, kaj me ne poznaš? Saj sem tvoj sin, ki je pred 20 leti pobegnil z doma, ko si ga poslal po tobak. Odpotoval sem v Kanado, imel sem srečo, našel sem zlato in zdaj sem bogat mož.« Stari pa ni trenil z očesom. Pogledal je sina in vprašal: »No, kaj pa tobak, ali si mi ga prinesel?«

Rubens

v zastavljalnici

Pred berlinskim sodiščem se je vršila te dni obravnava, pri kateri je šlo za sliko slavnega holandskega mojstra Rubensa. Neki nemški virtuoz je kupil na turneji po Holandskem v Amsterdamu za 2500 mark sliko, o kateri so trdili, da je delo Rubensovega učenca. Pripeljal jo je v Berlin, kjer jo je dal restavrirati, potem jo je pa pokazal znanemu strokovnjaku Bodu. Ta je takoj spoznal, da gre za znamenito Rubensovo sliko »Sv. Pavel z mečem«. Slika je vredna 50.000—70.000 mark.

Virtuoz je izročil sliko dvema trgovcem za umetninami, češ, naj jo prodasta. Trgovca sta jo prodala grofu Schacku za 4 menice po 10.000 mark. Grof je pa v resnici reven ko cerkev, na miš in sliko je kupil nato, da bi jo odnesel v zastavljalnico. V zastavljalnici so mu posodili na sliko 1500 mark. Ko se je približal čas, ko bi bilo treba denar vrniti, je našel grof dobrotnika v osebi nekakega Kuntera, ki je sliko odkupil, pa jo je takoj odnesel v drugo zastavljalnico, kjer so mu posodili 16.000 mark. Poleg tega je prodal se zastavni listek in sicer za 5000 mark. Pri vseh teh kupcih je Rubensovo sliko ni dobil virtuos niti beliča. Vložil je tožbo, toda zadeva je tako zamotana, da je sodišče razpravo preložilo.

Nova knjiga o Marsu

Francoski zvezdoslovec Antoniadi, ki že nad 20 let opazuje na neudonskem observatoriju z velikim daljnogledom Mars, je napisal knjigo »O planetu Marku«, ki je te dni izšla. Knjiga je posvečena večinoma topografiji planeta, opisanju njegove površine in njegove geografije. To je doslej najpopolnejši opis Marsa. V prvem, krajšem delu, razlaga Antoniadi splošne nazore o Marsu, ki nas morajo kot lajke najbolj zanimati.

Mars je edini planet, na katerem lahko vidimo tla. Na drugem, naši zemlji najbližjem planetu, Veneri, poznamo samo njene oblake. Tla na Marsu vidimo kot nekakšne pege izpremenljivih barv in tem pegam so dali nekateri zvezdoslovci imena morij, zalivov, otokov itd. Toda to so samo metaforična imena, kajti Marsova površina je brez vsake vode. Na Marsu ni nobenega morja in če je sploh voda na njem, je v notranjosti planeta. Po temnejših pegah se da sklepati o vegetaciji, ki se pojavlja in izginja v dokaj pravilnih letnih razdobjih. Vidi se tudi prehod od zelenkaste poletne k rdečkasto sivi jesenski barvi. Gore so na Marsu razmeroma nizke, kakor na luni. Vulkanov učenjaki na njem še niso mogli odkriti.

Kaj pa kanali na Marsu, o katerih se toliko govori in piše? Peto poglavje, v katerem razpravlja Antoniadi o njih, ima naslov »Iluzija kanalov«. Antoniadi pravi kategorično, da na Marsu ni nobenih kanalov. Nekateri zvezdoslovci so bili prepričani, da so na Marsu kanali, pozneje so pa začeli dvomiti o njih. Pač se pa vidi na obeh tečajih Marsa snežna odeja, ki priča, da mora biti tudi okrog planeta atmosfera, dasi zelo redka. Vidijo se tudi nekakšni oblaki v veliki višini, toda to bodo najbrž samo oblaki prahu. Tu pa tam šine čez planet senca, kar je dokaz, da imajo na Marsu tudi vetrove.

Najvažnejše vprašanje je seveda, če je Mars obljuden. Antoniadi meni, da je vsaj vegetacija na njem, a morda na nekaterih delih tudi fauna. Ves planet se zdi zelo star z mnogimi puščinjami. Menda je bilo v pradednih časih na Marsu bujno življenje. Kako daleč se je razvilo to življenje, zvezdoslovci seveda ne morejo točno povedati.

sporočiti, — se je posrečilo končno pazniku spraviti iz sebe, — da gre za zelo važno stvar...

— No dobro. Napišite mi, kaj vam teži srce. Pojdite v sosedno sobo. Tam dobite papir in kuvert. Pismo izročite Baptistu.

Lalou je mehnično ubogal. Čez dvajset minut je prinesel Baptist svojemu gospodarju na krožniku pismo, glaseče se:

Gospod!

Primem v roko pero, da sporočim gospodu ravnatelju, da je v papirnici ožen. Že tri četrte ure divja v tovarni ogenj, pisarna gospoda ravnatelja je zaprta, mi pa nimamo ključa. Okna so zamrežena. Ogenj že prasketa na oknih pisarne, kjer imajo gospod ravnatelj v gozd papirje. Če bi nam hoteli gospod ravnatelj za trenutke posoditi ključ...

Allmaker je planil pokonci in si začel puliti lase.

— Baptist! Urno pripravi avto! Potem je pa pripomnil kratko:

— Kakšen tepec ta Lalou! Koliko truda, brezplodnega truda je bilo treba, da sem ga orisil odneti usta!

Kratka sodba

Z novimi skladbami je križ. Strokovnjaki pravijo, da je melodija izbrana in da nove nihče več ne odkrije. Isto velja baje za harmonijo. Na glasbenem polju je človek zdaj težko originalen. Vendar pa ni treba, da bi bil plagiator. Zakon pravi, da je plagiat skladba, pri kateri so trije takti po vrsti docela enaki. Torej je lahko tu in tam takt istoveten z drugim, ne smeta si pa slediti. V takih razmerah se rado pripeti, da si skladatelj skočijo v lase in si očitajo, da so se izposodili drug od drugega melodijo ali karkoli, kar spada v njihovo stroko. Včasih pride taka zadeva tudi pred sodišče. Ker pa sodniki navadno niso skladatelji, je treba poklicati na pomoč izvedenca.

Tako sta se nedavno sporekla dva mlada skladatelja. Eden je očital drugemu, da mu je ukradel melodijo in kršil zakon o avtorskih pravicah. Kot izvedenec je bil povabljen na sodišče skladatelj Lehar. Slavno sodišče je pozvalo prvega skladatelja, naj zaigra sporno skladbo. Tistega dne je bilo na sodišču veselo, — celo sodni referenti so poskakovali na stolih. Za prvim je prišel na vrsto drugi. Oba sta navdušeno igrala.

»Tako, gospod izvedenec, je dejal sodnik Leharju, zdaj nam pa povejte, kdo je oškodovan?«

»Offenbach«, je odgovoril Lehar.

Brezsrčna mati

Iz Francije poročajo o groznem primeru materine trdosrčnosti. Mati je zapustila štiri otročiče zato, da bi lahko nemoteno uživala sladkosti življenja s svojim novim ljubčkom. K sreči je bil med zapuščenimi otroci že starejši deček, ki si je znal v največji sili pomagati.

V mestu Aldfortville živi v veliki bedi v siromašni koči Jana Meunier z 11 letnim sinčkom Gastonom, ter 8 letno hčerko Aimee in 8 mesečno Julietto. Siromašna mati je zaposlena kot zelo slabo plačana delavka v sladkorni tovarni. Z njenimi otroci živi 2 letni sinček njene sestre Georgette, stare šele 15 let. Njena sestra je zanosila po posilstvu, ko je bila stara 13 let. Noben teh otročičev ni poznal svojega očeta.

Te dni je brezsrčna mati prepustila vse štiri otročiče njihovi usodi. Ker je tri dni ni bilo domov, je odšel najstarejši sinček Gaston pred bajto in začel klicati na pomoč. Ljudje so ga odvedli na policijo in ko je povedal, kaj je storila mati, je poslala policija z njim komisijo. Najmlajšega otročiča so našli že onesvečenega od lakote. K sreči še ni bilo prepozno, policija je vse otročičke rešila in poslala v sirotišnico. Čez nekaj dni je prišla brezsrčna mati sama na policijo in zahtevala ključ od svoje bajte, češ, da se hoče naseliti v nji s svojim novim ljubčkom. Policija ji je pa preiskrbelo stanovanje v zaporu.

NOGAVICE z ŽIGOM



Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

Pred poroko in po poroki.

— Milan mi je všeč, samo oči ima tako majhne.

— Kar vzemi ga, po poroki se mu bodo itak odprle.

Vabilo.

»Prijatelj, ali te ne bi veselilo obedovati z menoj?« — »I seveda, to se razume.« — »No, potem pojdi čimprej domov in naroči svoji ženi, naj pripravi še za enega!«

Žena se je vrnila.

— Kaj pa pomeni to? — ženska srčaja v tvoji postelji?

— Beži no, stara, vsako veseleje mi moraš pokvariti! To je darilo, namenjeno tebi za Miklavža.

V ječi.

— Kaj je pa tebe privedlo sem?

— Nahod, gospod paznik.

— Kako to?

— Prav lahko. Kihnil sem, ko sem hotel pogledati na uro gospodu, sedečemu meni nasproti v vlaku.

V lekarni.

— Tale steklenica bo zadostovala. To vam temeljito prežene revmo.

— Kako pa morete vedeti vnaprej?

— Ker doslej še nihče ni kupil druge steklenice.

Mestno naravoslovje.

— H kateri vrsti živali spada mačka?

— Mačka spada k neobdavnim živalim.

Profesorjeva raztresenost.

— Gospod plačilni, zakaj ste pa tako razburjeni?

— Kako bi ne bil razburjen! Pomislite, ta raztreseni profesor je vrgel napitnico v pljuvalnik in mi pljunil v roko.

Himen.

Gospodična M. N. se je poročila včeraj s profesorjem O. P., ki je splošno znan kot odličen zbiralec starin.

H. Allorge:

Preveč je bil zaposlen

Allmaker je bil mož izredne agilnosti, marljiv in energičen trgovec, ki je vodil istočasno papirnico, tiskarno, banko in gledališče.

Zaslужil je milijone, toda priznati je treba, da ni nihče delal tako neumorno, kakor on. Delal je po najmodernejših metodah. In teh metod se je držal ne le v svojih tovarnah in pisarnah, temveč tudi doma v privatnem stanovanju. Nihče ni mogel k njemu, dokler si ni izprosil posebne avdicence. Pogovor ni smel trajati nad deset minut.

Njegova delavnica je bila okrašena z raznimi napisi in nasveti, namenjeni posebnikom. To sredstvo mu je prihranilo trud odgovarjati na vsiljiva vprašanja.

Rabil je tudi vedno iz principa telefon. Na drugi strani je pa strogo prepreževal uradnikom klicati ga k telefonu. Izvzeti so bili načelniki oddelkov, pa še ti le v nujnih primerih. Strah ga je bilo čvekačev in znal se jih je zelo hitro utresti.

Kako naj se preurede tivoljski nasadi

Ali naj bodo tivoljski nasadi samo zato, da se po njih izprehajamo?

Ljubljana, 30. avgusta. Mestni inženjer g. Ciril Jeglič se je vrnil s študijskega dopusta v Nemčiji, kjer si je ogledal več novjših ljudskih parkov in nasadov. Izmed teh vzbujajo posebno pozornost stvaritve vrtnarskega ravnatelja Linneja v Hamburgu, ki je dal inž. Jegliču na razpolago načrt hamburškega parka in pa dvojice slik, ki jih priobčujemo z avtorjevim dovoljenjem v današnjem »Slov. Narodu«. Obenem z njimi priobčujemo tudi članek g. inž. Jegliča, ki bo gotovo dal mnogo pobudo, kako naj se preurede tivoljski nasadi, da bodo ustrezali zahtevam socialnega javnega parka.

Novodobni duh demokracije je temeljito reformiral tudi javne vrtove in parke. Toda je naravnost presenetljivo, kako so

pravo vsebino in svoj obraz šele v poslednjih desetletjih. Tuj nam postaja bahavi patos baročnega vrta in prav tako nas ne more več zadovoljiti gola romantika kraljskega (angleškega) parka. Ali naj, bo javni park samo za to, da se v njem lepo spodobno izprehajamo in še bolj spodobno sedimo na klopih.

Kaj naj nudi moderni javni park meščanskemu prebivalstvu? Jasen odgovor dajejo konkretni primeri slovitih nemških vrtnarskih arhitektov. Ogledal sem si v Nemčiji množico novjših javnih vrtov in nasadov; med temi zasluži posebno pozornost stvaritve O. Linneja, vrtnarskega ravnatelja v Hamburgu. Hamburg zavzema ozemlje 13.500 hektarjev, a 4% te površine pokrivajo javni nasadi (zelenina); še pred vojno je bilo komaj 1,9% javne zelenine, ki se je torej v 20 letih podvojila. Linne je v tem času zelo spretno preuredil tudi mnogo starejših parkov,

za igranje, naokrog po zeleni trati lahko deca skače in pod drevjem ob ograji so zgrajena med zelenjem in cvetjem barvite otroške izbe; seveda je v tem oddelku deci na razpolago še raznovrstno igralno orodje, poskrbljeno je za dobro pitno vodo, praktična stranišča (»Pinkelwinkels«) itd. Celotno matere, ki morajo dojeti, imajo tu posebno hišico. Vila in nekdanja gospodarska poslopja sredi parka so spremenjena v restavracijske prostore, za njimi leži krasen cvetlični vrt (7), ograjen z zelenimi stenami gabrina, v katero so vrezana ob potih visoka okna, da mimoidoči lahko z vseh strani vidijo v ta intimni cvetlični paradizi. Zelo zanimivi so vzorci malih domov (8), ki z izrazito nazornostjo kažejo občinstvu dobre in slabe primere sadnega, zelenjadnega in cvetličnega vrta; vsak vrtič ima klop in prijazno leseno hišico, kjer se lahko odpočiješ ali vedriš ob slabem vremenu; v teh vrtičkih najde meščan nazoren, praktičen pouk o vsem, kar mu je treba vedeti za uspešno obdelovanje in oskrbovanje domačega vrta. Dalje je videti v tem parku poseben oddelk za stare ljudi, oddelk za bolnike, slikovite nasade cvetlic trajnic i. dr.

Ves park je ograjen in se zvečer, ko se docela stemni, zapro vsi dohodki; tedaj se nočni čuvaj z izvežbanim psom preišče travnate in razne skrite koticke, da ne zaostanejo kje kakšni »mandelci« ali »vabčice« pod plaščem noči.

Poročilo g. inženjera Jegliča hočemo priključiti ponižno prošnjo na občinsko upravo, naj se končno zgane in določi v tivoljskih nasadih, kjer bo treba čim prej napraviti otroški park, kakršne imajo po drugih mestih. Če opetovano so se oglašali v našem listu pravi prijatelji otročičev, češ da tako radi govorimo o mladini kot nosilci naše bodočnosti, ne skrbimo pa, da bi bila ta mladina zdrava in utrjena. Saj ne preneso nobene kritike razmere, kakršne vladajo v tem pogledu v našem mestu. Tivoljski nasadi so za velik del Ljubljane edini kraj, kamor lahko hodijo matere čez dan z otročiči, ki so še tako majhni, da jih ni mogoče voziti na svež zrak in solnce v okolico mesta. In v teh blaženih tivoljskih nasadih ni nobenega koticčka, kjer bi se lahko otročiči nemoteno igrali in solnčili, da o luksusu v obliki čofalnice niti ne govorimo. Paznikom je naročeno, nastopati strogo proti vsem otrokom, ki stopijo s potov na travo ali ki se preveč razposajeno igrajo. In tako ne preostaja materam drugega, nego

Če lasje
divno dišijo

napravi
je to

PARFUMERIE ELIDA
ELIDA
SHAMPOO
DONNE 10 LITRES DE MOUSSE

ELIDA
SHAMPOO

da drže otročiče zelo kratko, da jih puste brskati po prahu in drhteti pred strogimi pazniki. Otroški park, v katerem bi bilo vse, kar potrebujejo otroci za igranje in solnčenje, ie v Ljubljani nujno potreben. To občutijo na lastni koži vse matere, ki morajo z otročiči po tivoljskih nasadih požirati prah in paziti, da ne pridejo v konflikt s paznikom. Dajte vendar že enkrat otročičem to, kar bi morali že davno imeti!

sm! Kje pa si, lepi mali fantek? in tako dolgo hvali sebe, da je končno kregan. Pa se ošteje tudi sam: »Kokica poreden tiček, grdi falot, kranjski Janez, turški sultan, žaba zelenca, da bi pa hudo gospo potola« žil, pa postane patriotičen in kliče: »Živio Aleksander! Življa Jugoslavija! Živio Jugosloki!«

Gospa Zinka ima pa tudi veliko hčer, kico, že zalo gospodično, ki Kokici vedno kaj prinese, zato jo tudi vljudno pozdravlja: »Gospodična Ljubica, moj poklon« in če takoj ne dobi, pa kriči za služkinjo in berači: »Marija, Koki lačen, prosí barčka.« Bar, znani priboljšek kanarčkov, je tudi Kokina najljubša slaščica, drugače je pa zadovoljen z navadnim prosom, ker je najboljše, da valovite papige ne dobe druge hrane. Proso jim sicer lahko pomešamo z lučnim ovsom in svetlim semenom, kar pa ni potrebno in jih le razvaidmo, pač imajo pa zelo radi zeleno klasje prosa ali trpotec, bar in zelen radič ter kurja čreva, malokateri pa jedo tudi sadje. Za zavo bavo mali papagajčki kaj radi trgajo igle s smrekovih vejic in grizejo popke, da se igrajo. Predvsem jim skrbimo za igrače t. j. razno klasje in vejice, da se ne dolgočasi. Zvečer so kmalu mirni in tudi Kokica prosi: »Mamica, kje je moja kajbica?«

Pred petimi meseci je pa gospa Zinka kupila lepo malo punčko Alenko. Kokica je bil ljubosumen in se je drl: »Alenka jo ka — to je že od sile!« a mamica ga je to lažila in Kokica je zapomnil ter rad ponavljala: »Tiho bodi, tiček mali, kaj se kregaš tak grdo!« Da, tako dolg stavek zna pridni papagajček in baš zato je med poznalci vreden mnogo nad tisoč zlatih mark, ali gospa Zinka ga ne da za noben denar, ker se je Kokica zaljubil v malo Alenko, ki ji neprestano dvori: »Alenka, pridna punčka, lepa, lepa, lepa bebec!« O, še Alenko bo Koki naučil govoriti — potem se bosta pa zmenila.

Ti mali papagajčki tudi prav radi gnezdijo v kletkah in vzgoje mladiče, če jim pripravo škaflo, ki nadomestuje duplo. Ker so popolnoma aklimatizirani, ostanejo tudi pozimi lahko v kletkah pod milim nebom. Doma so iz vročih Avstralije, kjer v jatah po več tisoč letajo po nepreglednih stepah in obirajo semena raznih trav. Kopljejo se ne radi, pač se pa radi smučajo med mokrim listjem, zato pa Koki takoj skoči v skledo, ko pero salato, gospa Zinka pa zavije v malo plenčko, da se ne prehladi. Če ne verjamete, pa vprašajte g. ing. Bartla, direktorja mestne plinarne. On vam bo šele povedal, kaj vse zna tiček gospe Zinke.

Radionročram

Nedelja, 31. avgusta.

9.30: Otvoritev lovske in šumarske razstave (prenos z velesejma); 10: Misijonska etnografska razstava, predava Ivan Martelanc; 10.20: Ing. Jože Cerne: O poljedelstvu; 11: Promenadni koncert (prenos z velesejma); 12: Ogled lovske razstave: razstava psov, razlaga Franc Urbanec; 15: Plošče; 15.30: Ljudska igra »Cerkvena miša« (št. Jakobski gledališki oder); 16.30: Samospelne poje g. Joža Likovič; 20: Jugoslovanski večer; 22: Casovna napoved in poročila; 22.15: Prenos z Bleda (Erich Herse); 23: Napoved programa za naslednji dan.

Ponedeljek, 1. septembra.

12: Sprehod po šumarski razstavi, razlaga ing. F. Božič; 12.30: Plošče; 13: Casovna napoved, borza, plošče; 13.30: Iz današnjih dnevnikov; 18.30: Koncert radio-orkestra; 19.30: Dr. Debevec: O jetiki otrok; 20: Plesna glasba, izvaja radio-orkester; 22: Casovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Pri premijeri.

— Kaj vam pa tako ugaja na tej igralki, da tako navdušeno ploskate? — Nisem dobro videla, kako ima narejene rokave, pa bi rada, da pride še enkrat na oder.

Tiček gospe Zinke

Gospa Zinka ima valovitega papagajčka, ki prav razločno govori že sto besedi

Ljubljana, 30. avgusta.

Imamo polno imenitnikov, ki se ponasajo z njimi, in dosti prezaluznih pravkov na raznih poljih, ki so vredni slave, spomenikov in celo rekordov — še večja je pa elegična čreda takih, ki se svoje pomembnosti le sami zavedajo. Grenka je usoda nepriznanih in bridka, zakaj zelena nevoščljivost je čez njih duha žarko luč, ki bi svetila vsemu v temi tavajočemu človeštvu, poveznila z železnimi obroči škodoželjnosti obit čeber večne pozabe. In sto drugih imenitnikov z uma svitlim mečem seka obročje in z razbeljenimi glavami, nadevanimi s specijalnimi nadznanostmi, razbija čebre, da otmo zgodovini utrinke ugasle slave. Pa razpihujejo utrinke in napihujejo slavo prej nikomur vidnih lučic, da v slavi zažare tudi sami učenjaki. Ali to spada v literaturo in bližnjo znanost, omenim imam pa razpravljati o govorništvu.

Razmere so tudi čez govorniško slavo poveznile težak čeber Shodi so odveč in porota odpravljena, le na polju telesne kulture še visoko plamti velika luč in drug plamen plapola na polju prostovoljne humanitete. Pravzaprav edino neovirano in brez strahu pred čebrom se pa razvijajo talenti tretjega velikega govornika, tiča gospe Zinke. Ga ni v vsej kraljevini Jugoslaviji enakega in tudi daleč čez mejo slovi gospe Zinke mali papagaj.

Čeprav največji govornik svojega rodu, vendar ni tako obilen kakor slavni tiček na gričku in niti z menoj se ne more primerjati, čeprav pravijo, da natanko toliko tehtam, kakor rojen vrabec. Naš tiček pa res ni večji, niti težji kakor dober jesenski vrabec v prosu. Ima pa dolg ošpičen rep in hud kriv kljun.

Znanost o priradi nas uči, da se takemu tiču pravi melopsittacus undulatus ali Wellensittich po nemško, slovenski bi mu pa dejali valoviti papagajček, ker je po glavi, zgornjaj po vratu, po hrbtu in zgornjem delu peruti lepo popisan s črnimi in sivimi valovitimi progami na rumenkasto zeleni podlagi. Z zeleno barvo raznih odtenkov je poslikan po vsem telesu, le glava in vrat sta živo rumena in prav tako je obrobjenih tudi nekaj peres. Kot poseben nakit ima na licih po štiri krasno sinje pike, ki so večkrat zlate v pego, najlepše se mu pa poda a-la Franc Jožef pristrizena cesarska brada s tremi ali dvema žametno črnima pikama na robu. Tak je tudi Kokica gospe Zinke, lahko so pa njegovi bratci ali sestre namesto zelene tudi rumene barve, redkeje celo sinje kakor nebo, prav redko pa kobaltovo modre, najdražje med raznimi valovitimi papigicami so pa bele, ki se kakor biserna matica prelivajo v nežnih sinjih odtlukih. Toraj taki so, kakor so se z velesejma in trgovine na Gallusovem nabrežju razširile po vsej deželi, da je v mestih že prav mnogo hiš, čer goje krotke in šaljive male papagajčke, ker prijatelji živali dobro vedo, kako so druge na gozd in vrt vajene domače ptice mučijo v kletkah, te prijazne papigice so se pa v kletkah izvalile in zredile, da svobode prav nih ne pogrešajo. Najraje pa letajo po sobi in se zabavajo s svojim gospodarjem. Če jim odprete okno, jih sama ukaželjnost

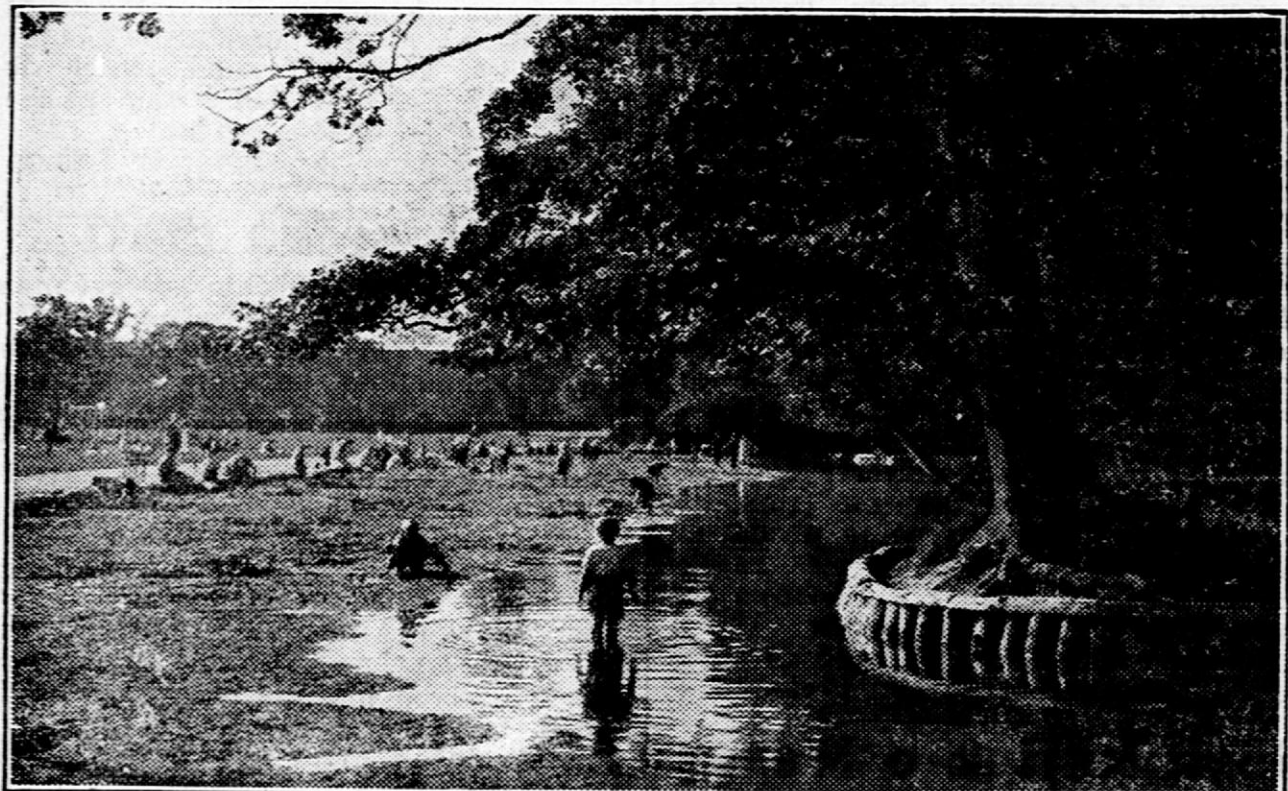
žene v svet, kjer jih kmalu pograbi krščen maček, domače muce jim pa niso nevarne, ker papagajčki izvrstno letajo. Priporočljivo je, zabeležiti na kletko črke in številke, ki jih imajo vtisnjene na obročku na nogi, da begunca lahko agnosirate, saj vsak teden čitamo v malih oglasih o pobeglih papigah. Če pa živalica nima obročka na nogi, je najbrže neprostovoljno menjala lastnika. Drugi, ilegitični lastnik je navadno izkušen ptičji ljubitelj in, če papagajček takoj razločno ne pove vsebine vaše vizitnice z ulico, hišno številko, nadstropjem in številko stanovanja, gotovo ni vaš. Zato pa tiča takoj naučite na izust svoj nacionalne. Često enostavno — samo malo potrpljenja je treba.

Do vojne so mislili, da se valovite papige sploh ne nauče govoriti. Smatrali so jih namreč za nerazdružljive, kakor je več drugih vrst malih papig, kjer živalica od dolgega časa kmalu pogine, če ji vzamemo par. Zato jih imenujejo »nerazdružljive« ali »inseparables«, ki jih poznamo tudi že pri nas. Ker ima pa tak vzoren parček vedno sam s seboj dosti opravka govorice in debat, mu ni še do učenja človeškega jezika in se ga ne mara učiti. V vojni je pa tudi marsikak valoviti papagajček izgubil svoj par, pa mu je postalo dolgčas in kmalu je za svojim gospodarjem začel ponavljati svoje ime, ki ga je pač največkrat slišal, nato pa tudi druge besede. Tudi pri nas že več teh ljubkih tičkov brblja nekaj besedi, pravi govornik med njimi, ki ga v vsej državi še ni noben rojak prekosil in so tudi v inozemstvu največja in izredno dragocena, da, neprepeljiva redkost, je pa zgovorni Koki gospe Zinke, ki prav razločno govori že sto besedi. Papagajček namreč, gospa Zinka, o gospa Zinka pa seveda še mnogo, mnogo več.

Poldrugo leto je tiček šele star in že toliko zna. Kako ima pa tudi prijazno in lepo učiteljico! Na rob dekoltaja ji zjutraj sede, ej, če je pa mrz, pa smukne za rob se gret. Potem se pa prične ura. Pazno gleda pridni Koki na ustnice svoje prijateljice in posluša prav natanko, nato pa že izgovori navadno samo zadnji zlog nove besede. Neštetokrat mu gospa ponovi besedo in, ko se je nauči, jo pa Kokica zopet veselo ponavlja brez prestanka. Ko je nova lekcija končana, pa ponavlja in se menita. Če gospa govori naglo, hiti tudi Kokica, če pa počasi, pa tudi papagajček poudarja natanko kakor gospa vsak zlog in vsako črko. Naj nikdo ne misli, da je gospa Zinka Kroparica, tržiška bežala ali pa iz Zelezničkov, ker Kokica pogrkne kakor star cvečar — tega pa že ne, ampak tiču dela črka »r« hude preglašice. Pa se mu kaj dobro poda!

Ker je zrasel v omikani družbi, se Koki vsakemu najprej olikano predstavi: »Kokica Bartl — kljanjam se« — potem se predstavlja dalje: »Gospa Zinka — gospod Ivan — Kokica se kljanja!«

Ko pride gospod Ivan domu, ga Koki lepo pozdravi: »Očka, dober dan!« nato pa hiti klicat gospo: »Kje je Zinka?« in ne preneha kričati, dokler ne vride. Potem se ji pa laska in prilizuje: »Mamica Kokica, dobro jutro! Kje pa si tiček mali? Pojdi



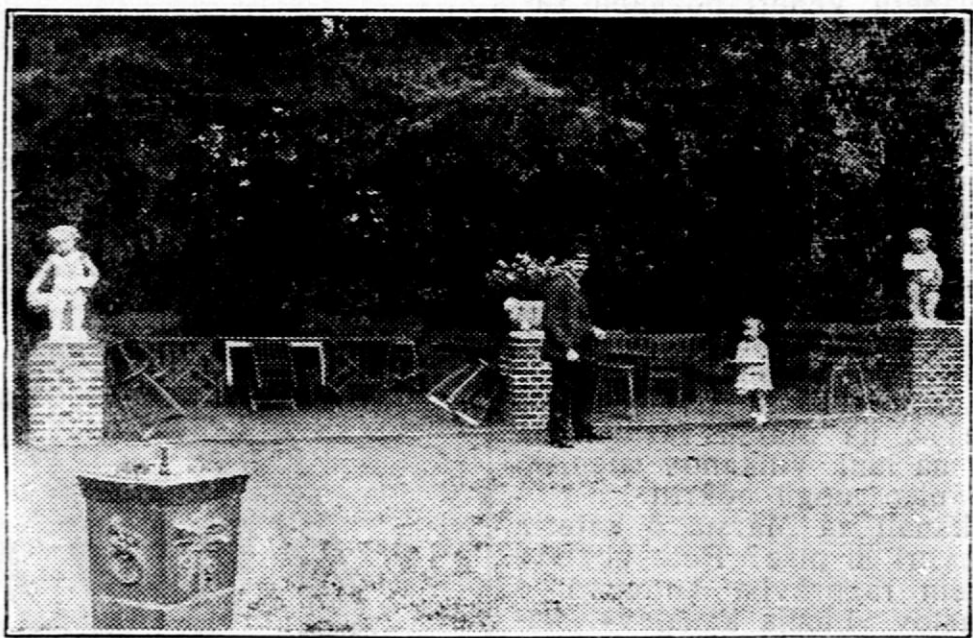
Čofotavnica s peščeno obalo. Levo v ozadju je videti travnik, kjer počivajo in se zabavajo cele družine.

se po nemških mestih v zadnjih dveh desetletjih javni vrtove vsebinsko obogatili in se s čudovito uslužnostjo prilagodili življenju in potrebam današnjih ljudi.

Saj sploh še ni dolgo, odkar je meščansko prebivalstvo dobilo javne nasade in parke. Po Nemčiji kot pri nas datirajo prvi početki iz Napoleonovih časov. Vsa kultura in oblikovanje vrtov v minulih stoletjih, od Egiptanov pa do angleškega parka v 19. stoletju, je fevdalno-aristokratske

ki v svoji novi obliki popolnoma ustrezajo današnjim socialnim zahtevam.

V hamburškem okraju Hammu leži 16 ha velik javni park (Hammer-Park), ki ga je Linne uredil v letih 1915—20 na bivšem posestvu nekega privatnika; prejšnja stanovajska in gospodarska poslopja, kakor tudi sadni vrt, drevovala in potok, je vrtnarski arhitekt spretno uporabil pri preuredbi in kompoziciji v javne svrhe. Načrt, ki ga tu priobčujemo, kaže vso mno-



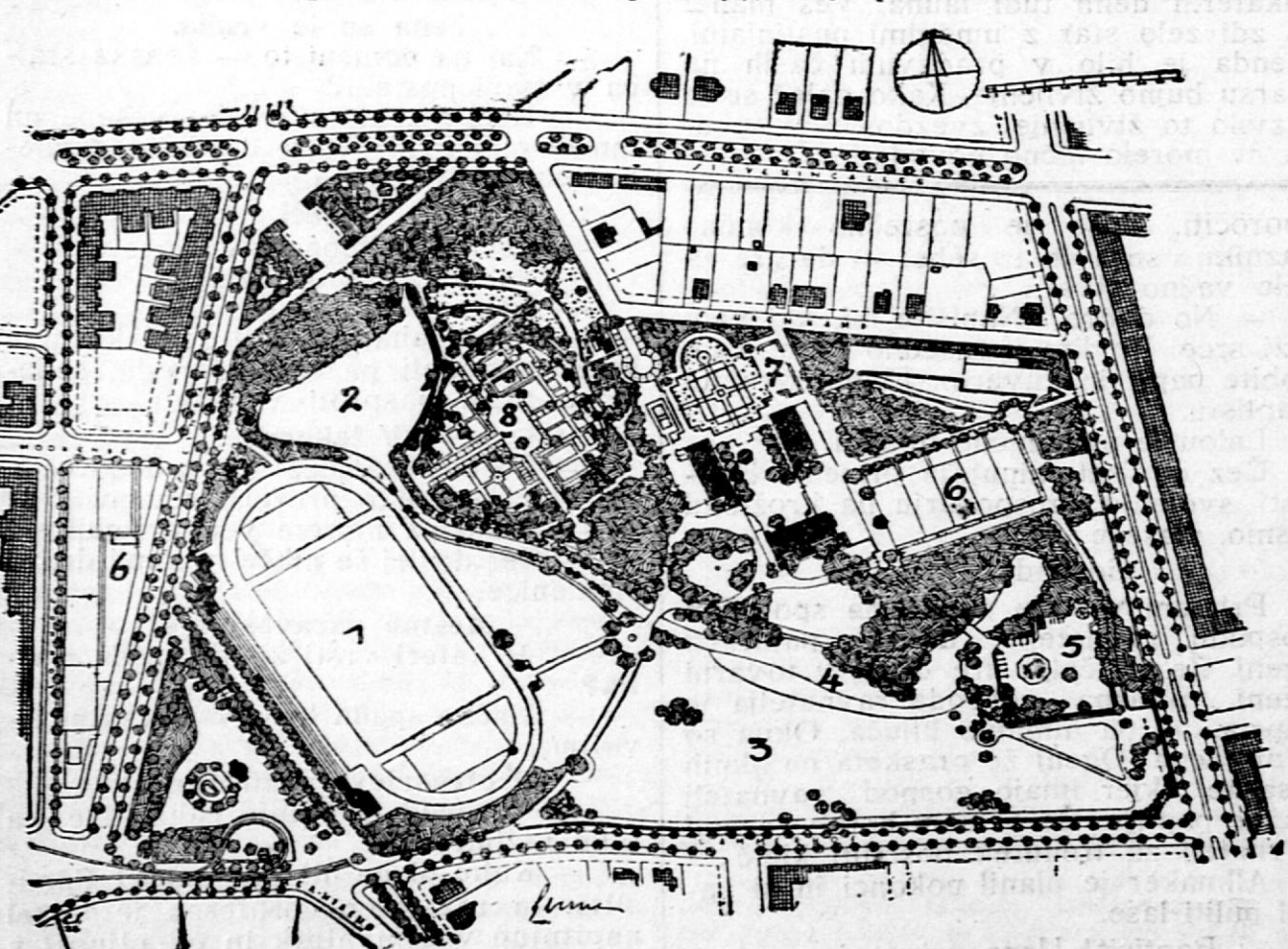
Otroške sobe na prostem; vsaka sobica ima drugačno barvo pohištva: modro, rumeno, oranžasto ali rdečo, in med temi živimi barvami se živo smeje radost otrok

ga duha. Danes pa ne služijo več sijajni vrtovi le knezom, bogatim imenitnikom in izvoljencem za reprezentanco, današnje nove velike parke je rojilo in jih vedno več zahteva bridko pomanjkanje trdnih revnih in zapuščenih. Tako se proti nekdanjemu reprezentativnemu parku razvija danes socialna struktura ljudskega, narodnega parka. Treba je ljudem, ki nimajo koščka svoje zemlje, pomagati, da jim ne asahne dušno in telesno zdravje.

Moderni ljudski park je dobil svoje

gostanost, ki je značilna za moderni ljudski park.

Razen obsežnih prostorov za organizirane igre in telovadbo vidiš tu prostran solnčen travnik (3), kjer lahko svobodno polegajo in se zabavajo neštete družine, zraven je iz nekdanjega vodnega jarka napravljena čofotavnica s široko peščeno obalo (4), kjer se deca lahko igra na pesku in čofota po vodi. Najmanjša deca do petega leta ima zase še svoj poseben oddelk (5); tu je peskovnik z nizkimi mizami



Hammer Park v Hamburgu po načrtu vrtnar. direktorja O. Linneja

1. Arena za športne igre in telovadbo. 2. Ribnik. 3. Travniki za prosto zabavo. 4. Čofotavnica za deco. 5. Igrališče z otroškimi izbami. 6. Oddelki za tenis. 7. Cvetlični vrt. 8. Vrtovi domačih vrtničev.

Avgustus Muir:

Krog zločinov

Roman

George je hitel doli — edina njegova misel je bila poklicati nazaj Eastwooda, ki še ni mogel biti daleč; ko je pa prišel v prvo nadstropje »se je ves presenečen ustavil, kajti zaslusal je ropot. Kraj, kjer je stal, je bil slabo razsvetljen. Luč iz veže ni svetila tako daleč. V hipu, ko so njegovi prsti tinali po steni, da bi našli električno stikalo, so se odprla za njim vrata.

Kriknil je in se obrnil. Bila so vrata Caspianovega kabineta.

George je stopil naprej, iztegnil roko in se ji dotaknil. Odprla so se na stežaj v sobo. Ko je pa hitel gori so bila zaklenjena. To je povedal tudi Eastwoodu, ki ga je prosil, naj se prepriča, če so zaklenjena.

George se je obotavljal. Vedel je, da je na slabšem, ker ga je lahko videl, kdor je bil v sobi, dočim on ni videl nič, kajti v delavnici je bila popolna tema. Ali je bilo mogoče, da je privlekel Sternhold Molly sem? Ta misel ga je vzpodbudila. Obrnil se je, skočil k ograji in poklical policaja v veži.

Odgovora ni dobil. Mož je bil najbrž še vedno zunaj pri vratih, kjer se je pogovarjal z Eastwoodom. George je baš hotel planiti po stopnicah v vežo, ko se je dotaknilo njegovih rebrov nekaj trdega in zamolkel glas mu je zarentačil na uho:

— Se besedico pa sprožim!

Bil je Sternholdov glas. George ga je takoj spoznal. In nekaj je bilo v teh besedah, kar ni dopuščalo nobenega dvoma o grbčevih nakanah. George je bil v smrtni nevarnosti. Da uide Sternholdovim krempljem, je bil pripravljen ubiti ga brez pomisleka.

— Izvolite tu notri! — je nadaljeval Sternhold. — Potrebujem vas. Če se mi ne boste brezpogojno pokorili, vas ustrelim. Poskrbel sem, da se strel ne bo slišal.

Sternhold se ni šalil. George je spoznal, da se ne da nič storiti. Treba je bilo čakati, kaj bo. Z ustjem revolverja na rebrih je bil prisiljen stopiti v sobo profesorja Caspiana. Vrata so se za njim tiho zaprla in luč je zažarela.

86

— Roke kvišku in stopite tja! — je dejal Sternhold; zaklenil je vrata in spraval ključ v žep. Ko se mu je počasi bližal, je spominjal Georga na divjo zver. Če je govoril, je kazal močne, bele zobe.

— Čakal sem, kdaj pridete, in zdaj ste končno tu.

Njegove srepe oči so nepremično gledale Georga, dočim se je leva roka iztegnila in odprla vrata velike stenske omare. Brž je odstranil police na eni steni omare, ki se je takoj zasukala na tečajih in v zidu je nastala odprtina, skozi katero je lahko zlezal človek.

V istem hipu je zaslusal George v sobi nad seboj korake. Dr. Drayton se je bil očividno zavedel. Sternhold se je ozrl na strop.

Tja! pojdeva, — je dejal hitro in pokazal na odprtino v steni, kjer se je videlo ozko stopnišče. — Pojdite naprej, jaz pojdem za vami. Nikar ne mislite, da bi mogli pobegniti. Vrata tam doli so zaklenjena.

George je videl v grbčevih krvavih očeh in krčevito stisnjenih ustih blaznost. Zavedal se je tudi, da ni nobenega upanja, da bi Eastwood ujel tega moža živga. Če bi že ne šlo drugače, bi Sternhold gotovo streljal po detektivu, potem bi pa obrnil orožje proti sebi.

— Požurite se! Mudi se mi!

George je zlezal skozi odprtino. Sternhold je pa ugasnil luč v profesorjevem kabinetu. Grbec je stopil za njim in potegnil neslišno za seboj polico, pritrjeno na vratih. Od nekod je padala na ozke stopnice motna luč. Čuteč revolver neprestano na hrbtu se je George spuščal po stopnicah v podzemlje.

Na koncu stopnic je odprl Sternhold vrata, za katerimi je bil ozek hodnik. Še nekaj korakov in zapovedal je Georgu ustaviti se. Vtaknil je prste v špranjo v steni in odprl na stežaj še ena vrata.

— Vstopite, — je zagodrnjal in posvetil z žepno svetilko v temo.

V svoje presenečenje je George opazil, da je v kletnem laboratoriju. Niti Eastwood niti on sam ni opazil tega vhoda, ko je bil prvič tu. Zdaj je videl, da je bil skrbno zakrit s policami.

Sternhold je stopil nekaj korakov nazaj in George je slišal, kako tiplje po kotu laboratorija. Za hip je posvetil v kot, potem se je pa takoj obrnil in posvetil Georgu v obraz, še predno se je

mogel ganiti. Vtaknil je nekaj v žep, in zapovedal Georgu, naj se vrne na hodnik, sam je pa zaloputnil vrata in hitel za njim.

Ko sta potem počasi nadaljevala pot, je George opazil, da je hodnik čedalje ožji. Strop je bil tako nizek, da se je moral pripogibati. Potem se je pa naenkrat razširil v obliki obokanega stropa. Tla so bila kamnita.

— Pojdiva sem, — je dejal grbec in pokazal na kamnita vrata na levi strani. — Vodim vas k nekomu, ki ga poznate. Srečanje bo zabavno.

Pod enim kamnitim obokom je bila železna mreža. Sternhold jo je stresel in odprl. — Naprej! — je zapovedal Sternhold osorno. — Naprej, pes!

George se je obotavljal, kajti zavedal se je, da je zdaj zadnji čas za rešitev. Vzravnaval se je in že je bil pripravljen na skok, pa ga je Sternhold prehitel. Iz cevi njegovega revolverja je švilnil plamenček, počil je strel in kos ometa je priletel Georgu v obraz. Sternhold ni govoril tja v en dan.

Čim je stopil George pod obok, se je železna mreža zaprla za njim. Sternhold je zagledal pred seboj moško postavbo. Luč je posvetila možu v obraz samo za hip, toda tudi to je zadostovalo. Zaučul se je glas — glas, — katerega že dolge mesece ni slišal. George je kriknil in planil naprej. V naslednjem hipu je stiskal oko svojega očeta.

Smrt se bliža

Od kar je bil Frederik Bentley tako nepričakovano izginil je živel George v trdnem prepričanju, da je njegov oče še živ. Rad je mislil na radost, ki bi navdajala oba, če bi se kdaj videla. Toda nikoli, niti v najbujnejših sanjah, ni slutil tako strašne resnice.

Zaničljivo Sternholdovo rezanje je prisililo očeta in sina, da sta se obrnila k železni mreži. Za njo sta zagledala klečečega Sternholda. V roki je držal velik ključ in počasi je obračal nekakšno pipico. Začulo se je sikanje uhajajočega plina in Sternhold je vstal.

Georgu je zaprlo sapo. Spoznal je peklenski načrt podleža. Toda Sternhold je menda sklenil podaljšati ta trenutek svoje zmage.

— Dovolita, da vama pojasnim tole napravo, gospoda, — je dejal priliznjeno in se dotaknil z nogo pipe. — To je plin št. 3. Sama vesta, kolikokrat je težji od vode. Klet v kateri sta, nima izhoda. Kakor tale del podzemlja, v katerem stojim jaz, meri tudi vajino bivališče 12 kvadratnih čevljev. Kmalu potem, ko zaprem vrata, bo vama segala površina plina do kolen. Čez pol ure bo v višini ramen, potem pa doseže prav kmalu vajini grli. To je počasi prihajajoča smrt, konec pa bo nagel. — Škoda željno se je zarezal. — Ne, te pipe ne dosežeta, gospoda, kajti mreža je predač, da bi mogla do nje.

Kmalu so se slišali njegovi koraki na hodniku.

— Želim vama prijetno preživeti zadnje pol ure, — je dejal in zaprl za seboj vrata.

Zadnje pol ure! Samo v bolnih možganih se je mogla roditi taka misel. George je iztegnil v temi roko in se dotaknil rame svojega očeta. Stala sta tako nekaj časa tiho, dokler stavec ni spregovoril:

— Nisem upal, da bi te še kdaj videl, sinko moj.

— Jaz sem bil pa trdno prepričan, da se bova še videla, oče, — je odgovoril eGeorge. — Nisem verjel, ko so mi povedali, da si mrtev. Menda je govoril instinkt — saj sva bila vedno prijatelja.

Naglo sta govorila o možnosti rešitve. Vžigalice si nista upala prižgati. Vedela sta dobro, kaj pomeni plin št. 3. Posledice Sternholdove lopovščine so bile neposredne in usodne. Tipala sta v temi po stenah svoje ječe in se vrnila zopet k izhodu. Sternhold je govoril resnico — drgega izhoda ni bilo. Preostajala je samo železna mreža, ki ju je ločila od pipe, skozi katero je prihajal strupeni plin. Napela sta vse sile, da bi raztrgala železno mrežo, toda spoznala sta, da je Sternhold predobro poskrbel, da bi se mu peklenski naklep ne izjalovil.

— Bojim se, da sva izgubljena, — je dejal Friderik Bentley.

— Tudi meni se zdi, da ni rešitve, — je pritrdil sin.

Prvič v Ljubljani!!

Danes ob 4., 8. in 9. zvečer
Velika premijera zvočnega filma:

,SEN MLADOSTI'

Moderni Faust

Pesem hrepenenja po mladosti in hrepenenja po ljubezni!!

Sme li stavec z »mladim srcem«
vzeti devico za ženo?!

Sodeluje slovita newyorška METROPOLITAN OPERA

Najboljši svetovni pevci-solisti! Nad 150 godbenikov!

Elitni kino Matica

Predprodaja vstopnic od 11. do 11. ure!

Telefon 2124

Znižane letne cene!

Pozor avtomobilisti in motociklisti!

Vodeče v konstrukciji in kvaliteti nedosegljive svetovnoznane znamke so in ostanejo:

avtomobilске luksuzne: AUBURN — AUBURN »CORD« — ESSEX — BUGATTI (sportne) HANOMOG.

tovorne, avtobusi, rešilni, škroplilni, avtomobili za požarne brambe in za vse svrhe: AUSTRO — FIAT, INTERNATIONAL-HARVESTER.

traktorji: INTERNATIONAL-HARVESTER.

motocikelske: angleške: A. J. S. — RUDGE — WHITWORTH — FRANCIS BARNETT: ameriške: EXCELSIOR and HENDERSON; nemške: B. M. W.

Oglejte si stalno razstavo pri glavnem zastopstvu

O. ŽUŽEK, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 11

Vsa pleskarska in soboslikarska dela izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo

J. HLEBŠ

družba z o. z.

pleskarstvo in soboslikarstvo
Ljubljana, Sv. Petra c. 33.

Ako želite kupiti

NA OBROKE

obrnite se na

Kreditno drugo
detačnih trgovcev
r. z. o. z. v Ljubljani

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno
sveže dobite pri

A. & M. ZORMAN

Stari trg 32. Ljubljana.

MODROCE

la afrik močno blago Din 240.—
spodnje modroce, mreže, posteljne
odeje najcenejše kupite pri

RUDOLF SEVER

Marijin trg 2

Zahtevajte vzorec! 29/T

Klavirji!

Svarim pred nakupom navidezne-
ga blaga, cenah klavirjev!
Kupujte na obroke

od Din 400.—

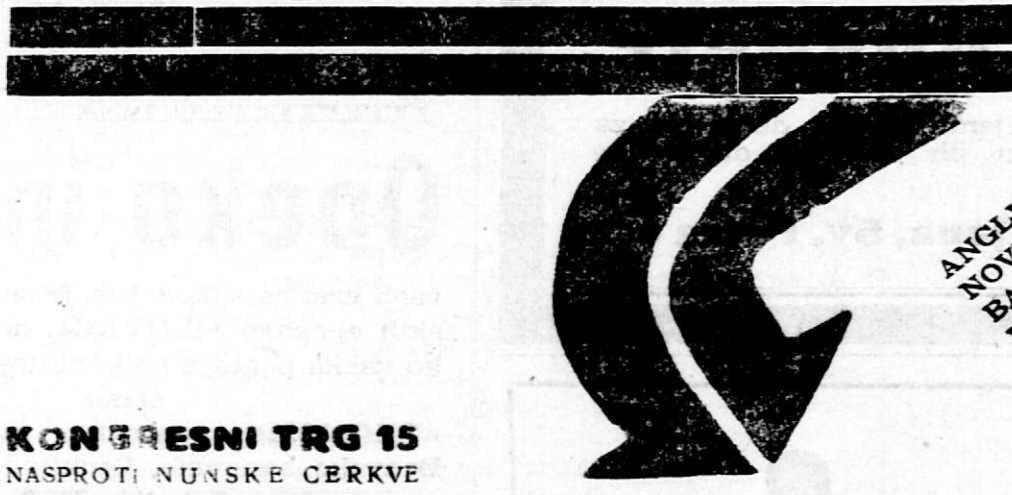
prve svetovne fabrikate: Bösen-
dorfer, Steinway, Förster Höpfl,
Stingl original, ki so nesporno
najboljši! (lahka, precizna meha-
nika). Prodaja jih izključno le sod.
izvedenec in biv. učitelj Glasbene
Matiče

Alfonz Breznik

Mestni trg 3

Najcenejša posojevalnica.

BLAGO ZA JESEN



ANGLEŠKO IN ČESKO NAJ-
NOVEJŠI VZORCI: MODRE
BARVE: SPEC. KVALITETE.
KUPONI ZA POSAMEJNE
OBLEKE, SUKNE, DAMEKE
PLAŠČE

KONGRESNI TRG 15
NASPROTI NUNSKÉ Cerkve

VELIKI IZBIR IN NAJCENEJE PRI TVRDKI

NOVAK LJUBLJANA

IVAN in FRANJA FAJDIGA naznanjata globoko potrta v svojem
in v imenu ostalih sorodnikov, da je njun sin, ozir. brat, stric in svak,
gospod

Jean Fajdiga

trgovski sotrudnik

dne 29. t. m. ob 6. uri zjutraj, previden s sv. zakramenti za umirajoče,
mirno preminul.Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 31. avgusta t. l.
ob 4. uri popoldne od doma žalosti, Napoleonov trg št. 5, na pokop-
lišče k Sv. Križu, kjer ga položimo v rodbinsko grobnico k večnemu
počitku.

Venci se hvaležno odklanjajo.

V Ljubljani, dne 29. avgusta 1930.

Brez posebnega obvestila

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znamkah
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne
odgovarjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

Orožje

in municijo za lov, šport in
obrambo v vseh svetovnih
znamkah po najnižjih cenah
priporoča puškarna Fr. Sev-
čik, Ljubljana, Židovska ul.
št. 8. 61/T

Strojepisni pouk

se vrši vsaki dan zvečer od 6.
ure dalje. Tečaj za začetnike
in izveščance. Učna ura 4 Din.
Vpisovanje vsaki dan od 6.—
1/8 ure zvečer. Christofov uč-
ni zavod, Ljubljana, Domo-
branska c 7/L 2294

Uradnik

večleten pisarnovodja v odv.
pisarni in trg. podjetju, per-
fekten slov., nemški in srbo-
hrv. korespondent, knjigovod-
ja, stenograf, strojepisec išče
službe. Ponudbe pod »Perfek-
tenc«
na upravo »Slov. Naro-
dac«
2211

Pozor!

adaptacije, posetniki novih
hiš zahtevajte brezplačne po-
nudbe — proračune za insta-
sacijo elektr. napeljava direk-
tno pri konces. elektr. podjetju
HAVALICEK Fran, Sv. Petra
cesta št. 5. telef. 3421 (hotel
Soča, dvorišče). 2297»VALET EXPRES«
DE NOUVEAU OUVERT
Messieurs! Mesdames! Voilà
un bon conseil:Un proverbe vieux mais bien
fondé dit: L'habit fait l'homme.
Voilà pourquoi il faut que
vous examiniez bien vos gar-
derobes d'automne et que vous
les envoyiez au VALET EX-
PRES, Stari trg 19, où on les
repasera, les nettoiera chimi-
quement — sans gâter l'étoffe
— les raccommodera et si vous
le désirez, aussi retournera.
Prix du repassage Din 18.—
Nous faisons remporter les ha-
billements de chez-vous. Vous
pouvez attendre chez nous
jusqu'à ce que le repassage
soit effectué. — Abonnements
mensuels à l'anglaise — quatre
repasages — Din 60.— 2313

Točilnico

in mlekarno na prometnem kra-
ju oddam vsled bolezni. — Na-
slov v upravi »Slovenskega Na-
rodac«. 2319

Razprodaja

belega vina izpod lastne cene
radi opustitve gostilne. — Go-
stilna »Pri Sodčuk«, Žabjak.
2321

Mesar. vajenca

močnega in zdravega, sprej-
mem. Hrana in stanovanje v hi-
ši. Cenj. dopise na: Joh. Pet-
schauer, mesar, p. Črmošnjice
pri Semiču. 2316

Pekarno

na zelo prometnem prostoru v
večjem mestu s stanovanjem in
popolnim inventarjem vsled bo-
lezni in družinskih razmer od-
dam. Odstopnina nizka, najem-
nina zmerna, eksistenca sigur-
na. Ponudbe na naslov: A. Mor-
dej, Zagreb 129. 2315

Na 1000 ljudi

nosi dežne plašče trdke Janči-
gaj. Enega se lahko prevara, ali
tisoče ne. Kupujte zato dežne
plašče samo pri Jančigaj-u,
Tavčarjeva 1. — Obiskovalci
velesojma dobe znaten popust.

NAJVEČJA IZBIRA BLAGA

ZA ŠPORT IN TURISTIKO PRI

A. & E. SKABERNÈ, LJUBLJANA

DELNIŠKA DRUŽBA PIVOVARNE „UNION“, LJUBLJANA

PIVOVARNA IN SLADARNA. TOVARNA ZA ŠPIRIT
IN KVAS v Ljubljani I., poštni predal št. 45

PODRUŽNA PIVOVARNA
(prej T. Götz) v Mariboru

Telefon: { Maribor 2023
{ Ljubljana 2310 in 2311

Brzjavi: Pivovarna Union { Ljubljana
{ Maribor

Priporoča svoje izborne izdelke, in sicer:

SVETLO in ČRNO PIVO v sodih in steklenicah
PEKOVSKI KVAS — ČISTO RAFINIRAN ŠPIRIT

30. AVG. — 7. SEPT. 1930

GRAŠKI VELESEJ (GRAZER MESSE)

RAZSTAVA ŽIVINE
30. AVG. — 1. SEPT. 1930

VINARSKA IN SADJARSKA RAZSTAVA

VZORČNA RAZSTAVA

ZABAVIŠČE

ZNIZANA VOZNJA NA ŽELEZNICAH IN AVTOBUSNIH PROGAH



Vezenje nevestinih oprem, zaves, pregrinjaj

najcenejše in najfinejše

MATEK & MIKEŠ, Ljubljana

(poleg hotela Struclj)

Entlanje, ažuriranje, predtiskanje takoj!

PUŠKAR

ALBIN ŠIFRER, LJUBLJANA

GOŠPOVETSKA CESTA ŠTEV. 12

(poleg restavracije »Novi svet«)

ima svoj razstavi prostor na LOVSKI RAZSTAVI paviljon »H« št. 172.

DVOKOLESA — TEŽA OD 7 KG NAPREJ

najlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovarn Otroški vozički od najpreprostejšega do najfinjšega modela Izdelujejo se tudi po okusu naročnika Šivalni stroji, motorji, pneumatika, posamezni deli. Velika zbera, najnižje cene. Prodaja na obroke Cenik franko

•TRIBUNA• P. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Dunajski velesej (Wiener Messe)

7. do 13. septembra 1930, Rotunda do 14. septembra

Posebne prireditve:

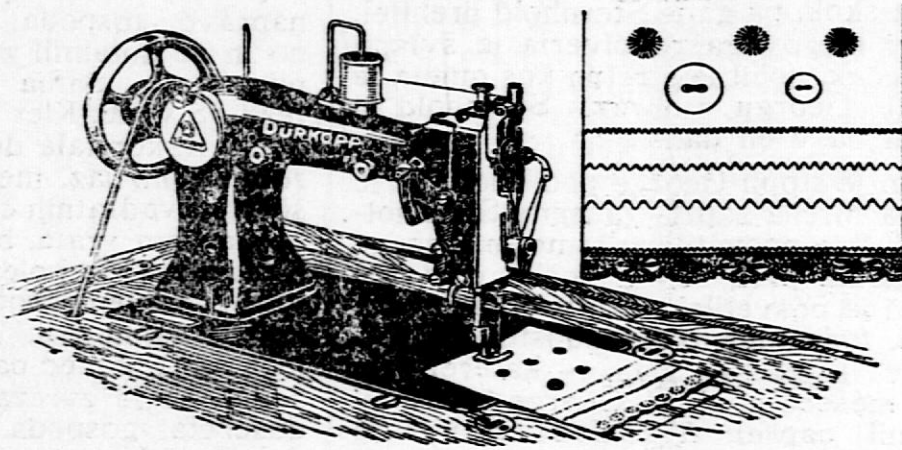
Salon kuhovinarstev — Semenj za čevlje in usnje — Semenj za pohištvo — Reklamni semenj — Razstava »Krišćanska umetnost« — Mednarodna radio razstava — Semenj za železno in patentno pohištvo — Pisarniška razstava — Razstava za živila in hranila — Semenj za stavarstvo in gradnjo cest — Tehniške novosti in iznajdbe — Francoske, grške in indijske kolektivne razstave — Kmetijski in gozdarski vzorčni semenj in III. avstrijski semenj za živino.

Brez vizuma! S sejmisko izkaznico in potnim listom svoboden prehod meje na Avstrijsko. Ogrski prehodni vizum dobite ob predložitvi sejmiske izkaznice na meji. — Precejšnje vozne olajšave na jugosl., ogrskih in avstrijskih železnicih, na Dunavu, na Jadranskem morju in v zračnem prometu. — Pojasnila vseh vrst in sejmiske izkaznice (po Din 50) se dobe pri

WIENER MESSE-A. G., WIEN VII

ter med jesenskim velesejmom v Leipzigu pri poslovalnici tam, Oesterr. Messhaus in pri častnih zastopstvih v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Dunajska cesta 31, Josip Zidar, Dunajska cesta 31, pri Zvezi za tujski promet v Sloveniji, Dunajska cesta 1.

Pristopajte k „Vodnikovim družbi“



REVOLUCIJA

MED ŠIVALNIMI STROJI

Nov entl. stroj

POBIJE STARE MODELE. Ker ni dražji od njih pa po popolnosti. — ŠIVA IN ENTLA

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

Ludo. Baraga

LJUBLJANA

SELENBURGOVA 6. TEL. 29-80

PRAVILNA POT, ki vodi do ozdravljenja živcev

16932



Bolni, izčrpani živci grenijo življenje, povzročajo mnogo trpljenja, kakor zbadanje, nadležne bolečine, omedlevico, strašljivost, šumenje v ušesih, motnje pri prebavi, ježljivost, pomanjkanje volje za delo in druge slabe pojave.

Moja, ravnokar izšla poučna razprava Vam kaže pravo pot kako se bode

osvobodili vseh teh bolečin.

V njej so opisani vsi vzroki, postane in zdravljenje živčnih bolezni po dolgoletnih izkušnjah.

Ta evangelij zdravlja pošljemo vsakomur

popolnoma zastonj

če ga zahteva od dolnjega naslova.

Tisoče zahvalnic potrjuje edini obstoječi uspeh neumornega vestnega iskalca čega dela za dobrobit bolehačega človeštva. Kdor spada k veliki četi živčno bolnih in kdor boluje na teh mnogoštevilnih pojavih, si mora nabaviti mojo knjižico utehe!

Prepričajte se sami

da Vam ničesar neresničnega ne obljubljam, ker pošljem vsakomur, ki mi piše, popolnoma brezplačno in franko poučno razpravo. Zadoštuje dopisnica na:

ERNST PASTERNAK, BERLIN S. O., Michaelkirchplatz Nr. 13, Abt. 315

Srečke

državne razredne loterije

za III. razred so dospele.

Opozarjamo vse posestnike pri nas kupljenih srečk, da je rok za obnovitev srečk določen do 5. septembra in jih prosimo, da srečke pravočasno obnovijo.

Zadružna hranilnica r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Klišaje

vseh vrst enobarone in večbarone izdeluje klišarna



Južografska

Sv. Petra nasip
št. 23
Telefon 2495

„Geco“

patrone z nemškim »Rothweilskim« smodnikom in nove vrste lovske patrone znamke »R«, napolnjene z nemškim Hasloch brezdimnim smodnikom, ima vedno v zalogi

F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Kongresni trg št. 9.

„Tehnik“

Josip Banjai

LJUBLJANA,

Miklošičeva cesta št. 20

Velika zaloga najcenejših šivalnih strojev, lepe opreme, precizno izdelani, s 15letno garancijo, znamke:

„MINERVA“

Prodaja na dolgotrajne OBROKE! — Brezplačen POUK v vezenju itd.

Blago za divane
in otomane
v veliki izbiri



priporoča

A. & E. Skaberné
Ljubljana

Opeko in strešnike

vseh vrst za zidavo hiš, iz znanih Karlovskih opekarn »ILOVAC«, dobavlja franko vsaka postaja po konkurenčnih cenah, samo

»EKONOM«, generalno zastopstvo za Dravsko banovino, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 7.

Pričetkom šolskega leta

imajo starši velike izdatke za šolobvezne otroke in dijake, zato opozarjamo že sedaj starše, da si ogledajo našo bogato zalogo narejenih oblek in zimskih sukenj znamke »TIVAR«, katere prodajamo po originalnih tovarniških cenah. Kdor kupi pri nas obleko, si prihrani ogromne izdatke, ker so cene »TIVAR« oblek sledeče:

Obleke za otroke od 3—6 let	od Din 110.—
Obleke za fante od 7—10 let	> 130.—
Obleke za fante od 11—15 let	> 200.—
Obleke za moške vsake velikosti	> 240.—
Obleke za moške vsake vel. boljše	> 290.—
Raglan za fante	> 290.—
Raglan za odrasle	> 450.—
Zimske suknje	> 300.—
Posamezne hlače	> 89.—
Modne hlače	> 150.—
Volnene strujske hlače	> 150.—

Razen tega opozarjamo, da imamo vedno v zalogi fine črne in modre kamgarn obleke od Din 690—790.

Izvrstna izdelava. Blago dobro.

Cene brez konkurence. Postrežba solidna.

Samoprodaja »TIVAR« oblek

IVAN KOS, družba z o. z.,

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 23 in Celovška cesta 63.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopu)

Ohranjanje vlog, nakup in prodaja vsake vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu in inozemstvo safe - deposit - itd. itd. itd.

Brzjavi: Kredit, Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2548 Interurban 2706 2806 87-L